

De NEDER
LANDSE
OPERA

www.dno.nl

JAARVERSLAG 2007

De NEDER
LANDSE
OPERA

DE NEDERLANDSE OPERA

DENEDER
LANDSE
OPERA

De Nederlandse Opera

Jaarverslag / [Annual report](#) 2007

7	Voorwoord
9	Foreword
11	Jaarverslag
12	Annual report
39	Producties/ Productions 2007
40	Tannhäuser
46	Madama Butterfly
50	Hercules
54	Die Gezeichneten
58	Wagner Dream
62	Doctor Atomic
68	Monteverdi-cyclus
	L'Orfeo
	L'incoronazione di Poppea
	Il ritorno d'Ulisse in patria
	Madrigalen
78	Lucia di Lammermoor
82	Daphne
86	Productions and attendance
87	Producties en bezoekers
88	Financial report and accounts
89	Financieel verslag
94	Tableau de la troupe

**'Een echte kunstenaar kan de wereld niet accepteren zoals ze is!
Dat is onmogelijk!'**

Wagner in **Wagner Dream** van Jonathan Harvey

'A real artist can not accept the world the way it is!
That's impossible!'

Wagner in **Wagner Dream** by Jonathan Harvey

Met optimale inzet van middelen en mensen het beste bereiken en laten zien en horen aan het publiek. Dat kenmerkt het streven naar kwaliteit en innovatie bij De Nederlandse Opera (DNO). Met trots en tevredenheid denken we terug aan 2007, terwijl we volop aan het werk zijn voor de toekomst. Het operaseizoen is altijd een uitgebalanceerd geheel van diverse producties. In het kalenderjaar 2007 heeft DNO weer een heel scala laten zien, vanaf het allereerste begin van het genre opera – met de Monteverdi-cyclus – tot de allernieuwste opera's van de hedendaagse componisten John Adams en Jonathan Harvey. Bevlogenheid en engagement, deskundigheid en originaliteit, traditie en vernieuwing, dit zijn begrippen die gewoonlijk gepaard gaan met het artistieke proces bij DNO. De combinatie van specialisten die aan een opera meewerken is cruciaal, hun creativiteit en expertise bepalen de kwaliteit en hiermee ook de aantrekkingskracht van onze producties.

DNO heeft al jarenlang een goede zaalbezetting en is met recht een nationaal instituut op wereldniveau te noemen. Het publiek komt uit alle windstreken uit binnen- en buitenland. DNO trekt veel aandacht van internationale media en collega's, het gezelschap is een hooggewaardeerde partner en wordt door artiesten als professioneel en gastvrij ervaren.

Afgelopen jaar zagen twee belangrijke internationale projecten het licht: **Doctor Atomic**, geproduceerd in samenwerking met twee Amerikaanse operahuizen, beleefde zijn Europese première in Het Muziektheater, en **Wagner Dream**, de nieuwe opera van Jonathan Harvey, werd als internationale coproductie gepresenteerd in de steden Luxemburg, Amsterdam en Parijs.

De kwaliteit van ons **Koor** en van de orkesten waar DNO mee samenwerkt is een belangrijke basis voor hoge artistieke ambities en versterkt tevens het internationale imago. De prestaties en het publieksbereik komen overeen met onze doelstellingen. In totaal heeft DNO in 2007 147.864 bezoekers verwelkomd. Daarnaast is met de radio-uitzendingen van alle producties, en met de televisie-uitzending van **Doctor Atomic**, **Madrigalen** en **Tosca** (uit 1998) een grote hoeveelheid luisteraars en kijkers bediend.

In het kader van de verandering van de subsidiesystematiek heeft DNO in 2007 in samenwerking met andere te visiteren instellingen een **visitatieprotocol** ontwikkeld. In het najaar hebben we het zelfevaluatierapport geschreven dat als basis diende voor

de internationale visitatiecommissie. We zijn van mening dat het nieuwe beleidsinstrument een waardevolle kwaliteitsimpuls betekent voor de algemene beoordelingscriteria en vertrouwen erop dat de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de instellingen met langjarig subsidieperspectief zal voorzien van financiering op tenminste hetzelfde niveau.

In het verslagjaar heeft Tom de Swaan zijn functie als voorzitter Raad van Toezicht neergelegd in verband met het beëindigen van zijn laatste zittingstermijn. We zijn hem zeer erkentelijk voor zijn jarenlange inzet en betrokkenheid. Na een zorgvuldige selectieprocedure en een intensief inwerkprogramma is Antony Burgmans in het najaar aangetreden als nieuwe voorzitter.

Truze M. Lodder
Pierre Audi

Foreword

Achieving the best public product possible through the optimal application of means and resources: this quest for quality and innovation is at the heart of the mission of De Nederlandse Opera (DNO).

We look back at 2007 with pride and satisfaction, while at the same time working vigorously on the future. An opera season is always a balanced whole composed of a diversity of productions. In the 2007 calendar year DNO's programming once again encompassed a broad spectrum, from opera's very beginnings – the Monteverdi cycle – to brand-new works by the contemporary composers John Adams and Jonathan Harvey. Inspiration and engagement, expertise and originality, tradition and innovation: these are the fundamental concepts behind the artistic process at DNO. The team of specialists collaborating on an opera is crucial: their combined creativity and expertise determine the quality and thus the appeal of our productions.

DNO has enjoyed healthy audience attendance for many years, and can justifiably be called a national institution of international stature. Audiences are made up of visitors not only from all corners of the Netherlands but indeed the entire world. DNO attracts a great deal of attention in the foreign media and from opera houses around the globe; the company is valued as a partner; and artists experience it as professional and hospitable.

Last year, DNO realized two important international projects. **Doctor Atomic**, produced in co-operation with two American opera houses, had its European premiere in Het Muziektheater in Amsterdam, and the international co-production **Wagner Dream**, a new opera by Jonathan Harvey, was presented in Luxembourg, Amsterdam and Paris.

The excellence of the **Koor van De Nederlandse Opera** and the guest orchestras contributes immeasurably to our artistic success and at the same time reinforces DNO's international reputation. DNO's achievements and audience outreach conform to our goals. In 2007, DNO welcomed a total of 147,864 visitors. Additionally, the radio broadcasts of all productions and the television broadcasts of **Doctor Atomic**, **Madrigalen** and **Tosca** (from 1998) reached a vast number of listeners and viewers.

Within the framework of the changes in the subsidy system, in 2007, DNO developed an **examination protocol** together with

other institutions in the evaluation process. In the fall we wrote a self-evaluation report that served as the basis for the international examination committee. We feel that this new policy instrument provides a valuable quality impulse for the general evaluation criteria and we trust that the Minister of Education, Culture and Science (OC&W) will provide the institutions with a long-term subsidy perspective for financing at or above the present level.

Tom de Swaan resigned his position as chairman of the Board of Trustees at the conclusion of his last appointment period. We want to express our gratitude for his years of dedication. After a thorough selection procedure and intensive preparation, Antony Burgmans took up the post in the autumn of 2007.

Truze M. Lodder
Pierre Audi

Jaarverslag

Artistiek beleid

De kunstvorm opera ontwikkelen is een van de voornaamste (statutaire) doelstellingen van De Nederlandse Opera. Dit doel laat zich het best omschrijven als een continue zoektocht, waarbij oorspronkelijk en actueel zijn de leidraad is. In het artistieke beleid wordt een gevoel voor ontwikkeling en avontuur gecombineerd met een streven naar het bereiken van een zo groot mogelijk publiek.

DNO opende het kalenderjaar 2007 met **Tannhäuser**, het laatste grote werk dat nog ontbrak in de volledige canon van de grote Wagner-opera's die tijdens het artistiek leiderschap van Pierre Audi zijn uitgevoerd.

Dramaturg **Klaus Bertisch**:

Met Hartmut Haenchen als dirigent weet je dat er met een grondig onderbouwde partituurversie wordt gewerkt. Hij deed dat al bij Wagners **Ring**, wat in 2006 leidde tot in de pers goed ontvangen sacd's. Bij **Tannhäuser** was het de zelden uitgevoerde Weense versie, die het dichtst bij Wagners eigen voorstelling van dit werk komt.

Elk seizoen presenteert DNO nieuw werk van **hedendaagse componisten**, teneinde de kunstvorm opera levendig te houden. De jaarlijkse wereldpremière betref ditmaal **Wagner Dream** van de Engelse componist Jonathan Harvey. Nadat alle grote werken van Richard Wagner bij DNO zijn opgevoerd, geeft deze opera een subjectieve blik op diens leven. **Wagner Dream** is een opdracht en coproductie van De Nederlandse Opera, het Grand Théâtre de Luxembourg, het Holland Festival en IRCAM-Centre Pompidou, Parijs.

Volgens **Klaus Bertisch** geeft de opera **Wagner Dream** een teatraal statement af over Wagner:

De realistische handeling over Wagners leven wordt gesproken; de droom- of fantasiewereld wordt gezongen. Het is bijzonder dat de componist zelf niet musiceert, maar slechts spreekt.

Ook de Europese première van John Adams' **Doctor Atomic** valt onder de noemer van nieuw werk. DNO programmeert geregeld opera's van grote namen uit de hedendaagse muziekwereld. De Amerikaanse componist John Adams kan men met zijn veelgeprezen oeuvre zeker daartoe rekenen.

Het kalenderjaar 2007 kende verschillende ingrediënten die het artistieke beleid van DNO benadrukken. De verkenning van de ontwikkeling van de barokopera werd in 1990 begonnen met Monteverdi's **Il ritorno d'Ulisse in patria** in Pierre Audi's eerste regie bij DNO. In de jaren negentig regisseerde hij ook de andere

Annual report

Artistic strategy

The development of opera as an art form is one of the primary aims of De Nederlandse Opera. This goal is a continuous quest, with originality and innovation serving as its guidelines. In DNO's artistic strategy, a sense of advancement and adventure is combined with the aim of reaching the widest possible audience.

DNO opened the 2007 calendar year with **Tannhäuser**, the last remaining major work in the complete canon of Wagner operas produced during Pierre Audi's tenure.

Dramaturge **Klaus Bertisch**:

With conductor Hartmut Haenchen you are assured of a thorough reading of the score. He did the same with Wagner's **Ring**, whose SACDs released in 2006 received excellent reviews in the press. With **Tannhäuser** it was the seldom-performed Viennese version, which in fact comes closest to Wagner's own concept of the work.

Each season DNO presents new work by **contemporary composers**, thus contributing to the continued vitality of opera as an art form. This year's world premiere was **Wagner Dream** by the English composer Jonathan Harvey. Having previously staged all of Richard Wagner's major works, DNO presented an opera that takes a subjective look at his life. **Wagner Dream** was commissioned by and a co-production of De Nederlandse Opera, the Grand Théâtre de Luxembourg, the Holland Festival and IRCAM-Centre Pompidou in Paris.

According to **Klaus Bertisch**, the opera **Wagner Dream** imparts a theatrical statement about Wagner:

The realistic treatment of Wagner's life is spoken; the dream or fantasy world is sung. In a remarkable twist, the composer himself does not sing, but only speaks.

The European premiere of **Doctor Atomic** likewise falls under the category of new works. DNO regularly programmes operas by the major players in today's music world. The American John Adams, with a highly respected oeuvre, certainly belongs to this class.

In 2007, there were various elements that underscored DNO's artistic strategy. The exploration of the development of Baroque opera began in 1990 with Monteverdi's **Il ritorno d'Ulisse in patria**, in Pierre Audi's first staging at DNO. In the 1990s, Audi also directed Monteverdi's two other surviving operas as well as **Il combattimento di Tancredi e Clorinda**. All of these works were performed in September 2007 as part of the Monteverdi cycle in Het Muziektheater and in Amsterdam's Westergasfabriek, where DNO

Madrigalen: Il ballo delle Ingrate

twee bewaard gebleven opera's van **Monteverdi** en **Il combattimento di Tancredi e Clorinda**. In september 2007 werden deze werken tijdens een Monteverdi-cyclus uitgevoerd. In de Amsterdamse Westergasfabriek werd bovendien de nieuwe voorstelling **Madrigalen** gepresenteerd, bestaande uit **Il combattimento di Tancredi e Clorinda** en andere werken van Monteverdi.

Binnen de voortdurende zoektocht van DNO naar de meest diverse vormen van opera valt ook de Händel-lijn op te merken. In het voorjaar van 2007 stond het weinig uitgevoerde 'musical drama' **Hercules** op het programma, in een veelgeprezen regie van Luc Bondy.

DNO maakt zich ook sterk voor het repertoire uit het begin van de twintigste eeuw. De grote operaproductie **Die Gezeichneten** van Franz Schreker volgde in die zin op Erich Wolfgang Korngolds **Die tote Stadt** (2005). In deze belangrijke producties leidde Ingo Metzmacher het Koninklijk Concertgebouworkest. Metzmacher dirigeerde in december 2007 de opera **Daphne**. DNO heeft de afgelopen jaren veel werk van Richard Strauss gepresenteerd. Het plan om **Daphne** op te voeren lag er al geruime tijd, maar ook bij deze opera aarzelen veel regisseurs om het werk op het toneel te brengen.

staged a new production entitled **Madrigalen**, consisting of **Il combattimento di Tancredi e Clorinda** and other works by Monteverdi.

Within DNO's unremitting exploration of the diversity of opera, we draw attention to the Händel series, and in particular the seldom-performed 'musical drama' **Hercules**, performed in the spring of 2007 in an acclaimed staging by Luc Bondy.

DNO also champions early twentieth-century opera repertoire. The large-scale production of Franz Schreker's **Die Gezeichneten** follows, in the same vein, Erich Wolfgang Korngold's **Die tote Stadt** (2005). In these key productions, Ingo Metzmacher led the Royal Concertgebouw Orchestra. In December 2007 Metzmacher also conducted Richard Strauss' opera **Daphne**. DNO has presented numerous Strauss operas in recent years; plans to stage **Daphne** had been in place for some time, but many directors hesitate to stage this work.

Klaus Bertisch:

With this production by the German director Peter Konwitschny, DNO was finally able to introduce **Daphne** to Dutch opera audiences. Staging concepts very often refer to the period in which the composer himself lived. While Konwitschny's concept elicited hardly any reaction in Germany, the projection of politically-charged images from the 1930s caused quite a commotion in the Netherlands.

Puccini's **Madama Butterfly** is the only production so far from the canon of standard opera repertoire to be staged by the American avant garde director Robert Wilson at DNO. It is surprising to see how closely Wilson's extremely stylized staging relates to the traditional Japanese themes of **Madama Butterfly**.

The opera **Lucia di Lammermoor** has an enthusiastic following in Amsterdam, partly due to bel canto opera's frequent inclusion in the Concertgebouw's ZaterdagMatinee programming. Although audiences are eager consumers of bel canto opera, directors tend to avoid it, as these operas are technically demanding for the singers and are difficult to render plausible for a modern audience. Monique Wagemakers, in her convincing staging of Lucia, opted for a psychological approach.

All the productions were effectively cast. **Hein Mulders**, head of artistic affairs, recalls the casting highlights of 2007 as Roman Trekel as Wolfram in **Tannhäuser**, Gerald Finley in the title role of **Doctor Atomic**, Danielle de Niese in the title role of **L'incoronazione di Poppea**, Ismael Jordi as Edgardo in **Lucia di Lammermoor** and Juanita Lascarro in the title role of **Daphne**.

Klaus Bertisch:

Met de productie van de Duitse regisseur Peter Konwitschny kon DNO **Daphne** eindelijk scenisch voorstellen aan het operapubliek in Nederland. Het is zeer gebruikelijk om in een regieconcept ook te refereren aan de tijd waarin de componist leefde. Hoewel in Duitsland weinig ophef was over Konwitschny's regieconcept, werd in Nederland veel heftiger gereageerd op de geprojecteerde politiek geladen beelden uit de ontstaanstijd van deze opera.

Puccini's **Madama Butterfly** is tot nu toe de enige productie uit de canon van het klassieke operarepertoire die de avant-gardistische Amerikaanse regisseur Robert Wilson bij DNO regisseerde. Het is verrassend hoe nauw Wilsons extreem gestileerde regie aansluit bij de Japanse thematiek van **Madama Butterfly**.

De opera **Lucia di Lammermoor** heeft in Amsterdam een grote naam, mede omdat het belcantorepertoire vaak tijdens de Zaterdag-Matinee is uitgevoerd. Hoewel er een groot publiek voor te vinden is, mijden regisseurs vaak werken uit de belcantoperiode. Deze opera's zijn technisch moeilijk voor zangers en lastig geloofwaardig neer te zetten voor een modern publiek. Monique Wagemakers heeft in haar overtuigende regie van **Lucia di Lammermoor** een psychologische invalshoek gekozen.

Voor alle producties is sterk gecast. **Hein Mulders**, hoofd artistieke zaken, noemt als hoogtepunten in de casting van het kalenderjaar 2007 Roman Trekel als Wolfram in **Tannhäuser**, Gerald Finley in de titelrol van **Doctor Atomic**, Danielle de Niese in de titelrol van **L'incoronazione di Poppea**, Ismael Jordi als Edgardo in **Lucia di Lammermoor** en Juanita Lascarro in de titelrol van **Daphne**.

WETENSCHAP OF
SPIRITUALITEIT
WAT KIES JIJ?
www.stoomofdroes.nl

WETENSCHAP OF SPIRITUALITEIT
WAT KIES JIJ?
DOCTOR ATOMIC
WAGNER DREAM
DREDDER
LAGER
OPERA HF
www.stoomofdroes.nl

WAGNER DREAM
Jonathan Harvey
8, 9, 11, 12, 13 juni 2007 20.00 uur
reserveren: 020 625 5455
www.dto.nl

APPLICATIE: www.stoomofdroes.nl
RESERVEER: 020 625 5455
www.dto.nl

DREDDER
LAGER
OPERA HF

www.stoomofdroes.nl

DOCTOR ATOMIC
John Adams
10, 13, 17, 19, 21, 25, 27, 29 juni
1 juli 2007 20.00 uur
reserveren: 020 625 5455
www.dto.nl

DREDDER
LAGER
OPERA HF

www.stoomofdroes.nl

Affiches marketingcampagne Wagner Dream en Doctor Atomic

Publiek en publieksbenadering

Pers

Alle producties van DNO werden in 2007 bezocht door recensenten van de belangrijkste Nederlandse gedrukte media. Dat gold zowel voor nieuwe producties als voor reprises.

Dankzij haar internationale uitstraling verwelkomde DNO tijdens voorstellingen van nieuwe producties en buitengewone reprises ook recensenten van buitenlandse media. Met name belangrijke Duitse en Engelse kranten en tijdschriften als de *Süddeutsche Zeitung*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Opernglas*, *Opernwelt*, *Financial Times*, *Opera Now* en *Opera Magazine* bezochten in 2007 meerdere voorstellingen van DNO. Ook journalisten uit bijvoorbeeld België, Frankrijk, Spanje, de Verenigde Staten en Japan verschenen met regelmaat om een voorstelling te bespreken. In het hoofdstuk **Producties** vindt u per productie een selectie uit de verschenen nationale en internationale recensies.

Marketing

Voorafgaand aan elke operaproductie stelt DNO een gerichte **marketingcampagne** op, bestaande uit onder meer advertenties, affiches, banieren en flyers. DNO werkt bovendien steeds meer samen met andere culturele instellingen. Natuurlijk in de eerste plaats met Gastprogrammering Het Muziektheater en Het Nationale Ballet, maar er bestaat ook al sinds jaren een succesvolle samenwerking met het Nederlands Philharmonisch Orkest. Cross-marketingacties in 2007 werden onder andere samen met het Concertgebouw, Toneelgroep Amsterdam, de Stadsschouwburg Amsterdam, het Holland Festival en het Koninklijk Concertgebouw-orkest uitgevoerd.

De ontwikkeling van interactieve marketingstrategieën die gebruikmaken van **nieuwe media** zoals internet, is een speerpunt van het communicatiebeleid van DNO. Voor de producties **Wagner Dream** en **Doctor Atomic** heeft DNO een speciale marketingcampagne ontwikkeld, gericht op het interactief betrekken van het publiek. Dit was een vervolg op de succesvolle campagne rond **After Life** uit 2006. De nieuwe campagne was behalve op het bestaande publiek ook gericht op het benaderen van niet-operabezoekers die geïnteresseerd zijn in de thema's van de producties. Het thema van de campagne was daarom: 'Wetenschap of spiritualiteit. Wat kies jij?'

Audience outreach and marketing

Press

Critics from the major Dutch printed media attended every DNO production in 2007. This applies to new productions as well as revivals of previously staged productions.

DNO also welcomed critics from the **international media** to performances of new productions as well as extraordinary revivals. In particular, German and English-language newspapers and magazines such as *Süddeutsche Zeitung*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Financial Times*, *Opernglas*, *Opernwelt*, *Opera Now* and *Opera Magazine* attended performances at DNO in 2007. Journalists from Belgium, France, Spain, the United States and Japan also regularly attended performances. The chapter **Productions** gives a selection of reviews of each production in the original language.

Marketing

Prior to each opera production, DNO initiates a specific **marketing campaign** that includes advertisements, posters, banners and flyers. DNO also frequently co-operates with other cultural institutions in marketing activities. First and foremost, of course, is our partnership with Het Muziektheater Guest Programming and Het Nationale Ballet. DNO also maintains close marketing ties with the Netherlands Philharmonic Orchestra, with whom we share a longstanding and successful relationship. Cross-marketing activities in 2007 were carried out with cultural institutions including Het Concertgebouw, Toneelgroep Amsterdam, the Stadsschouwburg Amsterdam, Holland Festival and the Royal Concertgebouw Orchestra.

The development of interactive marketing strategies, utilizing **new media** such as the Internet, is a main facet of DNO's communication strategy. DNO developed a special marketing campaign for the productions of **Wagner Dream** and **Doctor Atomic** aimed at interactive audience recruitment. This followed the successful campaign conducted for **After Life** in 2006. The new campaign was targeted at existing audiences as well as those who normally do not attend operas but are interested in the topics of these productions. The theme of the campaign was therefore: 'Science or spirituality? You decide.'

Marc Chahin, head of Communications:

DNO organized a special campaign for the two productions programmed during the Holland Festival 2007, approaching these 21st-century productions with 21st-century communication methods.

Marc Chahin, hoofd communicatie:

DNO organiseerde een speciale campagne voor de twee producties die tijdens het Holland Festival 2007 waren geprogrammeerd. De communicatie naar het publiek over twee composities uit de 21ste eeuw werd met middelen uit de 21ste eeuw benaderd.

De website www.atoomofdroom.nl, waar mensen hun persoonlijke keuze konden beargumenteren, vormde de basis van deze campagne. In het begin van de campagne was het bewust niet duidelijk voor bezoekers aan de site dat deze te maken had met de twee opera's. Door in de loop van de tijd steeds meer informatie toe te voegen (beeld, logo's en tekst) werd de koppeling gaandeweg duidelijker. Om aandacht te vestigen op de site zijn er onder andere flyers verspreid in Amsterdam met de vraag: 'Wetenschap of spiritualiteit. Wat kies jij?'. Daarnaast werden er vier verschillende affiches gemaakt.

www.atoomofdroom.nl

Operatrailers

DNO is een pilotproject gestart met Stichting Cultureplayer. Sinds oktober wordt in een samenwerkingsproject door beide partijen een videotrailer geproduceerd van elke operaproductie in Het Muziektheater. Deze korte, informerende trailers zijn **vanaf de première** te bekijken op de website van DNO en op YouTube. Dankzij een gebruiksvriendelijke 'share-button' kan bovendien iedere bezoeker de trailer op zijn of haar website plaatsen. De trailers van DNO vormen nog een andere wijze van ontmoeting met het operapubliek.

Trailer Wagner Dream

The heart of this campaign was the web site www.atoomofdroom.nl ('atom or dream'), where visitors could air and debate their views. In the beginning of the campaign the site was intentionally vague in linking the debate to these two specific operas. Gradually, as more and more information (logos, images and text) was added to the site, the connection became clearer. In order to draw attention to the site, four different posters were made, and flyers were distributed throughout Amsterdam with the motto: 'Science or spirituality? You decide!'

Opera trailers

DNO, in co-operation with Stichting Cultureplayer, initiated a pilot project that went into effect in October 2007. A video trailer is produced for each opera production in Het Muziektheater; these short, informative trailers can be viewed **from the premiere onwards** at DNO's web site and on YouTube. A user-friendly 'share' button allows viewers to place the video on their own web site. These trailers are yet another way in which DNO is connecting to its opera audience.

Marc Chahin:

We zijn er trots op dat DNO tijdens de productie **Wagner Dream** als eerste Amsterdamse podiumkunstinstantie samen met Cultureplayer een trailer heeft gemaakt, die op de eigen website werd geplaatst. Sindsdien is er sprake van een structureel samenwerkingsverband met Cultureplayer om trailers te produceren.

Door reacties uit binnen- en buitenland op de trailers van DNO op YouTube wordt eens te meer duidelijk hoe internationaal de operagemeenschap is. De operatrailers leverden enthousiaste reacties op van publiek en pers:

De Nederlandse Opera (DNO) is ervan overtuigd dat er een groter publiek voor opera is dan de vijftigplussers van ons land. Woordvoerder Marc Chahin: 'Bovendien willen wij af van het imago dat opera een naar binnen gekeerde kunstvorm is. Dus gaan we op een moderne manier naar de mensen toe.' Daarom treedt DNO digitaal naar buiten, en begeeft de organisatie zich sinds deze week met filmpjes op YouTube.

– Coromandel Brombacher, *Spits* (8 november 2007)

Publieksbereik

In het seizoen 2007 2008 werd ruim 88% van het beschikbare aantal abonnementen verkocht. Dit is een lichte stijging ten opzichte van het seizoen 2006 2007. In het kalenderjaar 2007 bedroeg het **bezettingspercentage** van de voorstellingen in Het Muziektheater 96%. De voorstellingen buiten Het Muziektheater, inclusief die van **Wagner Dream** in Luxemburg en Parijs kenden een gemiddelde bezetting van 92%. In 2007 bezochten in totaal 147.864 mensen de producties van DNO in Het Muziektheater en in het Cultuurpark Westergasfabriek. Van alle bezoekers was 33% afkomstig uit Amsterdam.

De zaal in Het Muziektheater kent zeven rangen. Voor het seizoen 2007 2008 is een **verdere prijsdifferentiatie** doorgevoerd. De voorstellingen van maandag tot en met donderdag kosten tussen €15,- en €90,-. Voorstellingen op vrijdag tot en met zondag en premières kosten tussen €15,- en €105,-.

Incidenteel bood DNO studenten al korting aan, maar dat werd met ingang van het seizoen 2007 2008 gestructureerd door middel van een **speciaal studententarief**. Voor niet-uitverkochte voorstellingen kunnen studenten vanaf anderhalf uur voor aanvang van de voorstelling op vertoon van een geldige college-/studentenkaart voor €15,- een plaatskaart aan de kassa kopen. De communicatie van het studententarief verloopt via mailings en een speciale flyercampagne.

Marc Chahin:

We are proud of the fact that with the trailer for **Wagner Dream**, DNO was the first Amsterdam performing arts organization to join forces with Cultureplayer in making a trailer video for use on our own web site. Since this initial success we have established a structural co-operative agreement with Cultureplayer for the production of trailers.

Reactions from domestic as well as foreign viewers of the DNO trailers on YouTube reveal the extent of the opera community's international character. The trailers were enthusiastically received by audiences and press alike:

De Nederlandse Opera (DNO) is convinced that there is a larger market for opera than just Dutch 50-plussers. Spokesman Marc Chahin: 'Moreover, we want to shed the image that opera is just for an elite in-crowd. We're approaching people in a modern way.' So DNO has gone digital, and since last week has begun promoting itself with film clips on YouTube. (Coromandel Brombacher, *Spits*, 8 November 2007)

Audience outreach

In the 2007 2008 season, some 88% of the available subscriptions were sold, representing a slight increase in regard to 2006 2007. In the 2007 calendar year, performances in Het Muziektheater were booked to 96% **seating capacity**. For performances outside Het Muziektheater, including those of **Wagner Dream** in Luxembourg and Paris, the average capacity was 92%. In 2007 a total of 147,864 visitors attended performances of DNO in Het Muziektheater and in the Westergasfabriek Culture Park. 33% of all visitors were Amsterdam residents.

The seating in Het Muziektheater is divided into seven categories. In the 2007 2008 season the price categories were **further differentiated**. Tickets for performances from Monday through Thursday cost between €15 and €90, while performances from Friday through Sunday cost between €15 and €105.

In the past DNO offered the occasional student discount, but from the beginning of the 2007 2008 season this was structurally integrated into the ticketing system. DNO's **student rate** offers a ticket for €15 upon presentation of a valid student ID for performances that are not sold out. These tickets are available at the box office one and a half hours prior to curtain-up. Communication regarding the student rate was achieved via mailings and a special flyer campaign.

Publicaties

In het kalenderjaar 2007 verschenen de nummers 64 t/m 67 van DNO's **gratis kwartaaltijdschrift Odeon**. Het blad, met een oplage van 25.000, wordt als voorheen met grote belangstelling gelezen. Sinds het begin van seizoen 2007 2008 verleent **Kees Fens** zijn medewerking in de vorm van een column, geïnspireerd door het thema 'opera' in de ruimste zin.

De **boekenreeks** voor de **Mozart/Da Ponte-trilogie**, ontworpen door Lex Reitsma, behoorde in 2007 tot de '**Best verzorgde boeken 2006**'. Uit het juryrapport:

Veel meer dan andere jaren is een reeksbeeld bedacht met een beeldschoon kleurverloop van rug naar rug, van hardroze naar hardgeel naar zachtbruin. Door dat verloop ontstaat een onverwacht spannende kleurcombinatie. Op het voorplat verloopt een simpele zwart-witfoto eveneens in de achtergrondkleur. De binnenwerken zijn als altijd rustig en helder leesbaar, eenvoudig afgewisseld met mooie kleurenfotografie. Zonder een zwaar beroep te doen op het budget is hier weer iets nieuws bedacht en dat is knap.

Randactiviteiten

DNO organiseert elke dinsdag een **gratis lunchconcert** in de Boekmanzaal van het Amsterdamse Stadhuis/Muziektheater. De onvermijdelijke kosten worden gezamenlijk gedragen door DNO, Holland Symfonia en Gemeente Amsterdam. Muziek in kleine bezetting wordt uitgevoerd door leden van Holland Symfonia, het Nederlands Philharmonisch Orkest/Nederlands Kamerorkest, het Koor van De Nederlandse Opera, Opera Studio Nederland en vele anderen. Allen treden zonder honorarium op.

Publications

Issue numbers 64–67 of DNO's **free quarterly Odeon** were published in 2007. Reactions to the Dutch-language magazine, with a circulation of 25,000, show that it continues to enjoy an avid readership. Since the beginning of the 2007 2008 season, the magazine includes a new column by the well-known literary critic and essayist **Kees Fens** inspired by the theme of 'opera' in its broadest sense.

The **book series** for the **Mozart/Da Ponte trilogy**, designed by Lex Reitsma, were included in the '**Best book design 2006**' list in 2007. The jury report noted:

Much more than in previous years, a series was conceived with an attractive colour spectrum from spine to spine, from shocking pink to bright yellow to soft brown. This progression produces an unexpectedly effective colour combination. On the front cover a simple black-and-white photo likewise fades into the background colour. Inside, the text is as always soothing and legible, simply alternated with colour photos. New ideas were thought up without straining the budget, and that is admirable.

De programmeur **Frits Vliegenthart** probeert elk seizoen met één of meer concerten aan te knopen bij een voorstelling van DNO. In september 2007 leidde dat tot optredens van sopraan Daniëlle de Niese (titelrol in **L'incoronazione di Poppea**), aan de piano begeleid door Peter Lockwood, en van de blazersgroep Concerto Palatino, die eveneens meewerkte aan de Monteverdi-cyclus.

Deze voor iedereen toegankelijke activiteit wordt buitengewoon gewaardeerd door een trouw publiek en is inmiddels tot een bekend begrip in Amsterdam geworden. In het verslagjaar 2007 was de gemiddelde zaalbezetting bij 34 concerten 180 personen, met een maximum van 200. Er komen vooral mensen uit Amsterdam, maar sommigen hebben er wekelijks een reis voor over. Ook buitenlandse toeristen schuiven vaak spontaan aan bij een concert in de Boekmanzaal.

DNO was ook aanwezig tijdens de jaarlijkse opening van het Nederlandse culturele seizoen op de **Uitmarkt**. De sopraan **Daniëlle de Niese** gaf op zaterdag 25 augustus voor een enthousiast publiek in een volledig gevulde zaal van het Muziekgebouw aan 't IJ een recital met aria's van Georg Friedrich Händel.

Op zondagmiddag 16 september vond in de Westergasfabriek een goed bezochte **Monteverdi-special** plaats. Oudemuziekspecialist Jan Nuchelmans hield een lezing, gevolgd door een muzikaal intermezzo: solisten uit de Monteverdi-cyclus – Judith van Wanroij, Anders J. Dahlin, Emiliano Gonzalez Toro en Harry van der Kamp – voerden met een continuo-ensemble onder de levendige leiding van Stephen Stubbs werken uit van de grote meester. Het derde onderdeel was een door Klaus Bertisch geleide paneldiscussie over de uitvoeringspraktijk van Monteverdi's opera's, met als gasten de regisseurs Pierre Audi, Mirjam Koen en Gerrit Timmers, bariton Max van Egmond, Jan Nuchelmans, muziekjournalist Guido van Oorschot, en de dirigenten Christophe Rousset en Stephen Stubbs.

Klaus Bertisch:

De Monteverdi-special bestond niet alleen uit een paneldiscussie, maar behelsde een uitgebreide thema-middag. Nieuw aan deze special was dat er een muzikale bijdrage werd geleverd door musici en zangers die aan de Monteverdi-cyclus deelnamen. Er stond muziek van Monteverdi op het programma die weliswaar niet in de cyclus aan bod kwam, maar wel een theateraal thema had.

Voor aanvang van elke voorstelling organiseert DNO een **inleiding**, die door het publiek **gratis** bij te wonen is. Deze inleidingen zijn vanaf twee dagen na de première ook te beluisteren via de website van DNO en te downloaden via iTunes. Voorbereiden op de voorstelling kan dus op elk gewenst tijdstip.

Sideline activities

Every Tuesday DNO presents a **free lunch concert** in the Boekmanzaal, located in Amsterdam City Hall/Muziektheater. The production costs are shared amongst DNO, the orchestra Holland Symfonia and the City of Amsterdam. The half-hour lunch concert offers chamber music performed by members of Holland Symfonia, the Netherlands Philharmonic Orchestra/Netherlands Chamber Orchestra, the Koor van De Nederlandse Opera, Opera Studio Nederland and many other musicians. The performers appear without a fee.

Programmer **Frits Vliegthart** aims to schedule one or more concerts each season that are directly related to a performance at DNO. This included recitals in September 2007 by Danielle de Niese (title role in **L'incoronazione di Poppea**), together with pianist Peter Lockwood, and by the wind ensemble Concerto Palatino, another participant in the Monteverdi cycle.

The Boekmanzaal lunch concerts, events that satisfy a wide spectrum of music-lovers, are attended by a faithful audience and have become a standard feature of Amsterdam's cultural life. For the 34 concerts in the 2007 calendar year the average attendance was 180 persons, with a maximum of 200. The audience is comprised mainly of Amsterdam residents, but visitors from outside the city also consider the weekly trip a worthwhile cultural outing. The Boekmanzaal concerts are also a popular spontaneous activity for foreign tourists.

DNO was also present at the annual opening of the Dutch cultural season, the **Uitmarkt**. On Saturday 25 August the soprano **Danielle de Niese** gave a recital to an enthusiastic full house at the Muziekgebouw aan 't IJ, with arias by Georg Friedrich Händel.

On the afternoon of Sunday 16 September, the Westergasfabriek was the venue for a well-attended **Monteverdi special**. Early music specialist Jan Nuchelmans gave a lecture, which was followed by a musical intermezzo: soloists from the Monteverdi cycle – Judith van Wanroij, Anders J. Dahlin, Emiliano Gonzalez Toro and Harry van der Kamp – performed works by the great master, accompanied by a continuo ensemble under the lively direction of Stephen Stubbs. The third segment of the afternoon's programme was a panel discussion led by dramaturge Klaus Bertisch on performance practice of Monteverdi's operas. Guests included stage directors Pierre Audi, Mirjam Koen and Gerrit Timmers, baritone Max van Egmond, Jan Nuchelmans, music journalist Guido van Oorschot, and the conductors Christophe Rousset and Stephen Stubbs.

Educatie

Voor de afdeling educatie stond 2007 al voor een groot deel in het teken van **Marco Polo in Amsterdam**. Voor dit cultureel evenement, waarvan het zwaartepunt in november 2008 ligt, werd onder andere lesmateriaal ontwikkeld. Ook werd een twaalfstal jonge muziek-professionals getraind om een langlopend muzikaal-cultureel lestraject op te zetten bij een aantal Amsterdamse scholen.

Met veel inzet en enthousiasme werd gewerkt aan de jaarlijkse mini-opera's. Onder leiding van studenten van diverse theaterscholen en conservatoria werd op drie middelbare scholen een eigen versie van **Madama Butterfly** gemaakt. Hierbij namen de leerlingen de zang, decors, rekwisieten en de muzikale begeleiding voor hun rekening.

Na jarenlang een belangrijk onderdeel van het aanbod uit te hebben gemaakt, is er duidelijk een terugloop in de belangstelling voor docententrainingen te bespeuren. Dit is een landelijke trend, die ook bij collega-instellingen zichtbaar is. Desondanks bezochten 22 docenten een training over opera.

Daarnaast bezochten ruim 800 leerlingen een workshop in het kader van het vak CKV ter voorbereiding op een bezoek aan de voorstelling. Verschillende niet-voorstellinggebonden projecten werden door ongeveer 200 scholieren bezocht. Ondanks de kleinschalige maar intensieve aard van de projecten is er een duidelijke toename van het aantal deelnemers. Een trend die naar verwachting in de toekomst door zal zetten.

Voorbeschouwing 'Marco Polo in Amsterdam'

Marco Polo in Amsterdam is een cultureel evenement waarin DNO in 2008 Amsterdammers bewust maakt van de noodzaak van zingen en van de culturele vocale rijkdom die in de stad aanwezig is. Marco Polo is de inspiratiebron van het evenement, een lied uit een andere cultuur het startpunt van de ontdekkingsreis. Door middel van vier grootschalige subprojecten poogt DNO haar zichtbaarheid in de stad en het draagvlak bij de bevolking te vergroten. DNO opereert buiten de grenzen van Het Muziektheater, nodigt Amsterdammers

Klaus Bertisch:

More than just a panel discussion, the Monteverdi afternoon encompassed an entire theme. A new element in this special event was the musical contribution by players and singers participating in the Monteverdi cycle. The programme included music by Monteverdi that, while not part of the cycle, had a definitely theatrical theme.

Prior to every performance DNO organizes an **introduction** that audience members can attend **free of charge**. From two days following the premiere, these introductions are also available for viewing at DNO's web site and can be downloaded via iTunes. Visitors can thus prepare for a performance at their leisure.

Education

For the Education Department, 2007 was for a large part dominated by the preparations for **Marco Polo in Amsterdam**, a cultural event that will reach its climax in November 2008. The preparations included developing lesson material and training twelve young music professionals to initiate a long-term musical-cultural lesson plan at a number of Amsterdam schools.

The annual mini-operas were executed with enthusiasm and verve. Students from various theatre schools and music conservatories assisted three high schools in their own versions of **Madama Butterfly**. The high school students were responsible for the music (singers as well as accompaniment), sets and props.

After many years as an important segment of the educational package, interest in the teacher training programme is experiencing a clear downturn. This decline is part of a national trend observed by other cultural institutions. Nevertheless, 22 teachers attended a workshop on opera.

Additionally, some 800 students attended a pre-performance workshop as part of their Cultural and Artistic Education school programme. Some 200 schoolchildren attended projects not aligned to a specific performance. Despite the small scale of the projects, participation is intensive and growing. We expect this trend to continue in the future.

Preview of 'Marco Polo in Amsterdam'

Marco Polo in Amsterdam is a cultural event through which DNO aims to raise the consciousness of Amsterdammers regarding the necessity of singing and the city's rich vocal culture. The explorer Marco Polo was the source of inspiration for this event; a song from another culture is the starting point for our modern voyage of cultural discovery. Three large-scale projects aim to engage local residents and expand DNO's visibility in the city. DNO operates

uit om te participeren aan het evenement, en laat zo een potentieel nieuw publiek in aanraking komen met de kunstvorm opera.

De organisatie van **Marco Polo in Amsterdam** ligt bij de afdeling communicatie van DNO en de afdeling educatie van Het Muziektheater, in samenwerking met dramaturg Klaus Bertisch. De artistieke leiding van het project is in handen van Anthony Heidweiller, oprichter en artistiek directeur van Yo! Opera Festival & Werkplaats in Utrecht. Lidy Ettema is de projectleider.

Anders dan bij de voorgaande 'event-websites' van DNO, die voornamelijk een marketingdoel hadden, heeft de inmiddels gelanceerde website **www.marcopoloinamsterdam.nl** ook een spilfunctie. De website is het platform voor communicatie en het 'gezicht' van het project. De leerlingen vinden er hun lesmateriaal, kunnen bijdragen aan het logboek van hun school, en hun eigen lied publiceren.

DNO is voor **Marco Polo in Amsterdam** op grote schaal aan de slag gegaan met fondsenwerving en sponsoring. Vier fondsen (waaronder het VSBfonds, het Amsterdams Fonds voor de Kunst en het Prins Bernhard Cultuurfonds) hebben hun medewerking al toegezegd. Het project maakt deel uit van het Europese Jaar van de Interculturele Dialoog.

Vrienden van De Nederlandse Opera/ Fidelio

Sinds begin 2007 heet de Vereniging Vrienden van de Opera de **Vereniging Vrienden van De Nederlandse Opera**. De naamsverandering is een duidelijk teken van nauwere betrokkenheid bij het gezelschap. DNO en haar Vrienden werken op verschillende vlakken steeds intensiever samen. De vereniging heeft ruim 5000 leden. In december 2007 reikten de Vrienden de jaarlijkse Prix d'amis 2006 2007 uit aan het Nederlands Philharmonisch Orkest voor **Capriccio** (2006), **Tannhäuser** en **Doctor Atomic**.

De Vrienden dragen elk jaar een geldbedrag over aan DNO. Hiermee financieren zij de inleidingen voor aanvang van alle voorstellingen. Ook geven ze het fotojaarboek uit. Daarnaast schenken de Vrienden aandacht aan producties van DNO tijdens filmavonden, literaire avonden en in het Vriendenbulletin, dat vijfmaal per jaar verschijnt. Tijdens voorstellingen zijn de Vrienden van DNO vertegenwoordigd bij de Vriendenbalie.

De Vrienden van DNO zijn 'founding member' van de Europese Federatie van Verenigingen van Vrienden van de Opera (**Fedora**). Tijdens de Monteverdi-cyclus organiseerden de Vrienden van DNO samen met Fedora een evenement waarvoor veertig internationale deelnemers van andere operahuizen voorstellingen van **L'Orfeo**, **L'incoronazione di Poppea** en **Il ritorno d'Ulisse in patria** bijwoonden.

MARCO POLO IN AMSTER DAM

www.marcopoloinamsterdam.nl

actively outside the confines of Het Muziektheater, inviting Amsterdam residents to participate in the event, and in doing so brings potential audiences into contact with opera.

The organization of **Marco Polo in Amsterdam** is shared between DNO's Communication Department and Het Muziektheater's Education Department, in co-operation with dramaturge Klaus Bertisch. The artistic leader of the project is Anthony Heidweiller, founder and artistic director of Yo! Opera Festival & Workshop in Utrecht. Lidy Ettema is project leader.

Unlike DNO's previous 'event web sites', which have a predominantly marketing goal, the bilingual web site www.marcopoloin-amsterdam.nl also has a pivotal function. The web site is the communication platform and the 'face' of the project as a whole. Here students can download their lesson materials, contribute to their school's logbook and compose their own songs.

DNO has actively pursued sponsorship and funding for its **Marco Polo in Amsterdam** project. Four funds (including the VSB Fund, the Amsterdam Fund for the Arts and the Prince Bernhard Culture Fund) have already pledged their support. The project is also part of the European Year of Intercultural Dialogue.

Het aantal leden van de vereniging voor Jonge Operafans, **Fidelio**, is de afgelopen jaren gestegen tot 200. Fidelio organiseerde in 2007 onder meer een internationaal operaweekend rond uitvoeringen van **Die Gezeichneten**, **Wagner Dream** en **Doctor Atomic**. Behalve Nederlandse leden waren ook deelnemers van andere Europese jongerenverenigingen aanwezig.

Publieke omroep

In 2007 zijn alle producties van DNO door de NPS integraal uitgezonden op Radio 4. De opera **Doctor Atomic** en de onderdelen **Il ballo delle Ingrate** en **Lamento d'Arianna** van de voorstelling **Madrigalen** werden door de NPS gefilmd en in de operamaand december uitgezonden op televisie. De uitzendingen werden aangevuld met korte interviews en achter-de-schermen-reportages.

Tevens werd in december 2007 de opera **Tosca** door de NPS op televisie uitgezonden. Catherine Malfitano en Bryn Terfel vertolkten de hoofdrollen in deze productie uit 1998 in regie van Nikolaus Lehnhoff. Het Koninklijk Concertgebouworkest stond onder leiding van Riccardo Chailly.

DNO is van plan om vanaf 2008 samen met de NPS structureel vier opera's per jaar te registreren voor uitzending op tv en overige exploitatie, zoals dvd's en bioscoopuitzendingen.

Internationale uitstraling

Dvd's

In 1998 registreerde de NPS de operaproductie **Tosca**. De langverwachte dvd verscheen in de zomer van 2007 op het label Decca:

La magnífica dirección de actores, se enriquece a través de tan personal concepto que aporta situaciones cargadas de ideas interesantes, como en los tres finales de acto, parte donde prescinde en el I de la procesión con el Te Deum, en el II acto aprovechando con originalidad la sensación de agobio de **Tosca** y en el III impactando con el remate suicida de la protagonista. [...] Terfel debutaba Scarpia, con una formidable y sana voz añadida a su imponente presencia, en un personaje ya bien planteado, al cual si le falta un toque especial de refinamiento malvado lo suple con su conveniente dominio de las situaciones. Malfitano, espléndida vocalmente en la zona centro-aguda le quedan pálidas algunas frases que han de apoyarse en el registro opuesto, el centro-grave. [...] Chailly y la magnífica orquesta hacen una exhibición de sonido, de definición de atmósferas y de progresión dramática, con momentos líricos de irresistible efusión.

– Fernando Fraga, *Scherzo* (december 2007)

Friends of De Nederlandse Opera/ Fidelio

At the beginning of 2007 the Friends of the Opera Society was renamed **Friends of De Nederlandse Opera Society**. The name change clearly indicates a stronger bond with the company. DNO and its Friends continue to strengthen their ties and collaborate on a variety of levels. The society now has some 5000 members. In December 2007 the Friends awarded its annual Prix d'amis 2006 2007 to the Netherlands Philharmonic Orchestra for **Capriccio** (2006), **Tannhäuser** and **Doctor Atomic**.

Each year the Friends donate money to DNO to defray the expenses of the pre-performance introductions. They issue a photo yearbook, draw attention to DNO productions via film evenings, literary evenings and the Friends Bulletin (five issues per year), and man the Friends of DNO desk in the foyer of Het Muziektheater during performances.

The Friends of DNO Society is a founding member of the European Federation of Opera Friends Associations (**Fedora**). During the Monteverdi cycle the Friends of DNO and Fedora organized an event whose forty international participants from opera houses abroad attended performances of **L'Orfeo**, **L'incoronazione di Poppea** and **Il ritorno d'Ulisse in patria**.

The number of young opera fans – members of the youth group **Fidelio** – has risen over the years to 200. In 2007 Fidelio organized international opera weekends around performances of **Die Gezeichneten**, **Wagner Dream** and **Doctor Atomic**. In addition to Dutch members, participants from youth groups elsewhere in Europe were in attendance.

Public broadcasting

In 2007, all DNO productions were broadcast in their entirety by the Dutch public broadcasting service NPS on Radio 4. NPS also filmed the opera **Doctor Atomic** and the segments **Il ballo delle Ingrate** and **Lamento d'Arianna** from the **Madrigalen** production for broadcast during the 'opera month' of December. The broadcasts also included brief interviews and behind-the-scenes reports made during rehearsals.

Additionally, NPS broadcasted the opera **Tosca** on television in December 2007. Catherine Malfitano and Bryn Terfel sang the lead roles in this production dating from 1998, directed by Nikolaus Lehnhoff. Riccardo Chailly conducted the Royal Concertgebouw Orchestra.

Starting in 2008, DNO and NPS plan to record four operas per year for television broadcast and for commercial use, including DVD and cinema broadcasts.

Op het label Opus Arte werd een dvd uitgebracht van de succesvolle productie **Lady Macbeth van Mtsensk** uit 2006, met Eva-Maria Westbroek in de titelrol. Mariss Jansons leidde het Koninklijk Concertgebouworkest in zijn debuut bij DNO. De dvd van **Lady Macbeth van Mtsensk** won in 2007 de volgende prijzen:

- Diapason d'Or
- Diapason d'Or de l'année
- Preis der deutschen Schallplattenkritik
- ffff télérama
- CHOC du Monde de la Musique
- Caecilia Prize
- Grand Prix du Disque Lyrique
- Edison

Internationale coproducties

Het aangaan van internationale coproducties is voor DNO een manier om nauwere banden aan te gaan met buitenlandse operahuizen en de kosten voor operaproducties te drukken. Op deze wijze stelt DNO zich in staat om bijzonder werk van en met bijzondere artiesten naar Amsterdam te halen. In 2007 werden drie coproducties gerealiseerd: **Tannhäuser**, **Wagner Dream** en **Doctor Atomic**. **Tannhäuser** is een coproductie met het Festspielhaus Baden-Baden. Deze productie in regie van Nikolaus Lehnhoff zal in de zomer van 2008 worden uitgevoerd tijdens de Festspiele Baden-Baden.

Wagner Dream

International standing

DVDs

In 1998 the Dutch public broadcasting company NPS recorded DNO's production of **Tosca**. The long-awaited DVD was released in the summer of 2007 under the Decca label.

The label Opus Arte released a DVD of the successful 2006 production of **Lady Macbeth of Mtsensk**, with Eva-Maria Westbroek in the title role. Mariss Jansons conducted the Royal Concertgebouw Orchestra in his DNO debut. The DVD of **Lady Macbeth of Mtsensk** won the following prizes in 2007:

- Diapason d'Or
- Diapason d'Or de l'année
- Preis der deutschen Schallplattenkritik
- ffff télérama
- CHOC du Monde de la Musique
- Caecilia Prize
- Grand Prix du Disque Lyrique
- Edison

International co-productions

International co-productions not only allow DNO to strengthen its ties with foreign opera houses, but are financially more viable. In this way DNO is able to attract exceptional works and world-class artists. In 2007 DNO realized three co-productions: **Tannhäuser**, **Wagner Dream** and **Doctor Atomic**. **Tannhäuser**, a co-production with the Festspielhaus Baden-Baden, was directed by Nikolaus Lehnhoff and will be presented in the summer of 2008 at the Festspiele Baden-Baden.

Tannhäuser

De Technische Organisatie Muziektheater maakte het zeer gecompliceerde decor en is genomineerd voor de prestigieuze BE Awards of Excellence 2007. Deze worden uitgereikt aan bedrijven die een buitengewone prestatie hebben geleverd op het gebied van het verbeteren van de infrastructuur van de wereld. De projecten die worden gekozen, zijn toonaangevend in hun branche en zijn het bewijs van de creativiteit en het technische meesterschap van de betreffende organisatie. Het Muziektheater wordt geroemd om de 3D-schaalmodellen van het decor van **Tannhäuser**, die met behulp van het computerprogramma Microstation V8 zijn gecreëerd.

Op 28 april 2007 vond in het Grand Théâtre de la Ville in Luxemburg de wereldpremière plaats van Jonathan Harveys **Wagner Dream**. Op 6 juni 2007 ging de opera in de Zuiveringshal Oost van het Cultuurpark Westergasfabriek in Amsterdam in première. **Wagner Dream** is een opdracht en coproductie van De Nederlandse Opera, het Grand Théâtre de Luxembourg, het Holland Festival en het IRCAM-Centre Pompidou, Parijs.

The Technical Organization Muziektheater made the very complicated sets and was nominated for the prestigious BE Awards of Excellence 2007, conferred upon companies whose outstanding achievements contribute to the improvement of the world's infrastructure. Projects nominated for this award are authoritative examples of work in a specific branch, and demonstrate that organization's level of creativity and technical expertise. Het Muziektheater was nominated for the 3-D scale models of the sets for **Tannhäuser**, created with the help of the Microstation V8 computer programme.

The world premiere of Jonathan Harvey's **Wagner Dream** took place on 28 April 2007 in the Grand Théâtre de la Ville in Luxembourg. The work's Amsterdam premiere followed on 6 June 2007 in the Westergasfabriek Cultuurpark's Zuiveringshal Oost. **Wagner Dream** was a commission and co-production of De Nederlandse Opera, the Grand Théâtre de Luxembourg, the Holland Festival and IRCAM-Centre Pompidou in Paris.

Doctor Atomic, by the American composer John Adams, received its European premiere on 10 June 2007. The opera, first staged in 2005, is a co-production with the opera houses of San Francisco and Chicago. The Amsterdam performances were presented under the auspices of the Holland Festival.

Opera Europa

As in 2006, the management and staff of DNO regularly participated in 2007 in meetings of Opera Europa, a European network of opera houses whose goal is to promote co-operation and mutual support in the areas of finances, technique, marketing, audience outreach and sponsoring. More than one hundred opera houses are now members of Opera Europa.

The organization's most important meeting of 2007 was held in Paris in February. The conference's main topics were 'new audiences' and 'the future of opera'. There was also a presentation of the preliminary findings of an audience survey conducted in 2006 by DNO and eight other opera houses. During the conference, **La Juive** by Jacques Fromental Halévy was premiered at the Opéra National de Paris. This opera, directed by Pierre Audi, was a co-production with DNO.

Doctor Atomic

Doctor Atomic van de Amerikaanse componist John Adams beleefde op 10 juni 2007 zijn Europese première. Deze opera uit 2005 betreft een coproductie met de operahuizen van San Francisco en Chicago. De voorstellingen in Amsterdam werden gepresenteerd in het kader van het Holland Festival.

Opera Europa

Evenals in 2006 werken directie en medewerkers regelmatig mee aan de bijeenkomsten van Opera Europa. Opera Europa is een Europees netwerk van operahuizen, opgericht om samenwerking en uitwisseling van ideeën op het gebied van financiën, techniek, marketing, publieksbenadering en sponsoring te bevorderen. Inmiddels zijn ruim honderd verschillende huizen aangesloten.

In februari 2007 vond de belangrijkste bijeenkomst van het jaar plaats in Parijs. Centraal stonden de onderwerpen nieuw publiek en de toekomst van de opera. Ook was er een presentatie van de voorlopige uitkomsten van het publieksonderzoek, waar DNO samen met acht andere huizen aan mee heeft gedaan in 2006. Tijdens de conferentie ging bij de Opéra National de Paris **La Juive** van Jacques Fromental Halévy in première, in regie van Pierre Audi. **La Juive** is een coproductie met DNO.

Producties / Productions 2007

Tannhäuser

Madama Butterfly

Hercules

Die Gezeichneten

Wagner Dream

Doctor Atomic

Monteverdi-cyclus

L'Orfeo

L'incoronazione di Poppea

Il ritorno d'Ulisse in patria

Madrigalen

Lucia di Lammermoor

Daphne

The themes of Wagner's **Tannhäuser** are timeless: the conflict between the body and the spirit – profane and sacred love – alongside the rebelliousness of the artist (Tannhäuser himself). Once again, conductor Hartmut Haenchen and the Netherlands Philharmonic Orchestra teamed up for a new instalment in DNO's acclaimed Wagner cycle, which began in 1990 with **Parsifal** and reached its apex with **Der Ring des Nibelungen**. The combination Haenchen-NedPho-Wagner has become a household name both in the Netherlands and abroad. Nikolaus Lehnhoff is an established Wagner stage director, and with this new **Tannhäuser** he realized a longstanding dream. The demanding title role was sung in turns by Robert Gambill and John Keyes. Martina Serafin and Petra Lang interpreted the female roles, the polar opposites Elisabeth and Venus. The Koor van De Nederlandse Opera also played a prominent role.

Chorus conductor **Martin Wright**:

The highlights of 2007 for the chorus and for me definitely include the **Tannhäuser**, with its massive, varied choruses. It was difficult to find enough singers for such a big production, and using that many extra singers meant accepting a number of people with many scheduling conflicts, but the end result was thrilling and gratifying.

Tannhäuser

9 voorstellingen/performances in Het Muziektheater
coproductie met/co-production with Festspielhaus Baden-Baden

muzikale leiding
musical direction
Hartmut Haenchen
regie/stage direction
Nikolaus Lehnhoff
decor/sets
Raimund Bauer
kostuums/costumes
Andrea Schmidt-Futterer
licht/lighting
Duane Schuler
choreografie
choreography
**Amir Hosseinpour &
Jonathan Lunn**
movement
Denni Sayers
dramaturgie/dramaturgy
Klaus Bertisch
Wolfgang Willaschek

Hermann, Landgraf von
Thüringen
Kristinn Sigmundsson
Tannhäuser
Robert Gambill 2 8 22 26
februari/February
John Keyes 5 11 14 18
24 februari/February
Wolfram von Eschenbach
Roman Trekel
Detlev Roth
14 februari/February
Walther von der Vogelweide
Marcel Reijans
Biterolf
Werner Van Mechelen
Heinrich der Schreiber
David Griffith
Reinmar von Zweter
Cornelius Hauptmann

Elisabeth
Martina Serafin
Ricarda Merbeth
18 22 februari/February
Barbara Haveman
24 26 februari/February
Venus
Petra Lang
Ein junger Hirt
Katherina Müller
Vier Edelknaben
Vesna Miletic
Oleksandra Lenyshyn
Anneleen Bijnen
Johanna Dur

orkest/orchestra
**Nederlands
Philharmonisch Orkest**
koor/chorus
**Koor van
De Nederlandse Opera**
instudering/preparation
Martin Wright

De thema's van Wagners **Tannhäuser** zijn van alle tijden: het conflict tussen lichaam en geest – aardse en geestelijke liefde – naast de rebellie van een kunstenaar (de titelheld). Nogmaals bundelden dirigent Hartmut Haenchen en het Nederlands Philharmonisch Orkest hun krachten voor een nieuwe schakel in de alombewonderde Wagner-cyclus van De Nederlandse Opera, die in 1990 met **Parsifal** begon en een hoogtepunt bereikte in **Der Ring des Nibelungen**. De combinatie Haenchen-NedPhO-Wagner is in Nederland en daarbuiten een begrip geworden. Nikolaus Lehnhoff regisseerde al veel Wagner-opera's; met deze nieuwe **Tannhäuser** ging voor hem een langgekoesterde wens in vervulling. De veeleisende titelrol werd bij toerbeurt gezongen door Robert Gambill en zijn collega John Keyes. Martina Serafin en Petra Lang vertolkten de twee polaire vrouwenfiguren Elisabeth en Venus. Ook het Koor van De Nederlandse Opera had een hoofdrol.

Koordinator **Martin Wright**:

Tot de hoogtepunten in 2007 voor het Koor en mijzelf behoort in ieder geval **Tannhäuser**, met zijn groots opgezette, zeer gevarieerde koorpartijen. Het was moeilijk om genoeg zangers te vinden voor zo'n grote productie, en het inzetten van zoveel extra zangers betekende dat wij een aantal mensen moesten engageren van wie de beschikbaarheid soms problemen met de planning opleverde. Maar het eindresultaat was opwindend en zeer bevredigend.

Frans Huneker, directeur Technische Organisatie Muziektheater (TOM):

Het decor van de productie **Tannhäuser** was uitermate complex om te tekenen en te maken. Hierin kon de TOM topkwaliteit laten zien waarbij de aanwezige expertise en ervaring tot een verbluffend resultaat leidden. De nominatie voor de prestigieuze BE Awards of Excellence voor de 3D-schaalmodellen is een kroon op de inzet van velen.

Hein Mulders:

Het decorcentrum heeft zich voor deze productie in artistiek opzicht overtroffen. Voor **Tannhäuser** bouwden zij een van de meest imposante decors, in omvang in elk geval het grootste dat ooit gemaakt is voor Het Muziektheater. Je kunt niet in elk operahuis op zo'n schaal werken.

Tannhäuser op topniveau

Je hoeft niet naar Bayreuth of New York voor een Wagner op topniveau. De nieuwe productie van De Nederlandse Opera (**Tannhäuser**) kan de internationale concurrentie met gemak aan. Toen na afloop de gordijnen dichtvielen en Haenchen het podium opkwam, ontladde de spanning zich in een euforisch applaus voor de man die meer dan vier uur lang de fraaiste klankkleuren aan het orkest had weten te onttrekken.

– Oswin Schneeweisz, *Algemeen Dagblad* (6 februari 2007)

Lehnhoffs subtile Personenregie arbeitet die Aussenseiterrolle Tannhäusers, als eines der wichtigsten autobiographischen Motive der Oper, deutlich heraus. Hartmut Haenchen, der als ehemaliger Chefdirigent des Hauses erstmals ans Pult des Nederlands Philharmonisch Orkest zurückgekehrt war, wurde mit stehenden Ovationen für seine sehr kultivierte und vorbildlich transparente Interpretation umjubelt.

– Julia Spinola, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (9 februari 2007)

As always with Lehnhoff's work, the imagination is stimulated and he and his designers can be relied upon to provide their own spectacular set pieces: the starspangled 'night club' was just one of a brilliant sequence of lighting effects (by Duane Schuler).

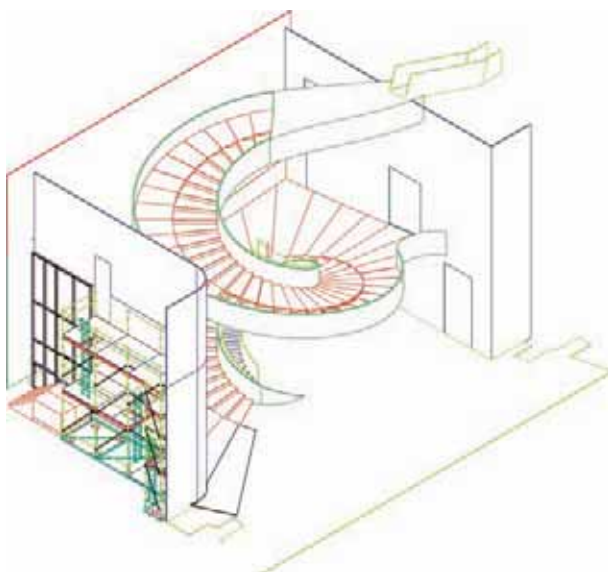
– Hugh Canning, *Opera* (mei 2007)

Frans Huneker, director Technical Organisation Muziektheater (TOM):

Drawing and building the sets for this production of **Tannhäuser** was an extremely complex undertaking. The TOM had the opportunity to demonstrate its expertise and experience, and the results were top quality. For those who contributed to this achievement, the nomination for the prestigious BE Awards of Excellence for 3-D scale models was the crown on their efforts.

Hein Mulders:

Artistically speaking, the set workshop outdid themselves for this production. For **Tannhäuser** they constructed a magnificent set, the largest ever made for Het Muziektheater. Not every opera house can work on such a scale.

Technische tekening van decor **Tannhäuser**

Puccini regarded his setting of the tragic story of the geisha Cio-Cio-San and her American officer as his finest opera. Indeed, **Madama Butterfly** always stirs the emotions, in part due to the sincere love with which the composer used to portray fragile yet steadfast female characters. The work is rich in tone painting; recurring signature motives betray the influence of Wagner. Puccini also quotes a number of original Japanese melodies, giving the composition an authentic oriental flavour. This revival of Robert Wilson's tautly stylised production was conducted by Jaap van Zweden, leading the Residentie Orchestra. The young Japanese heroine, who ultimately sees no other choice than to commit harakiri, was sung alternately by Adina Nutescu and Roxana Briban.

Hein Mulders:

Jaap van Zweden made his official debut for this revival of Robert Wilson's acclaimed 'classic' production, after having appeared at DNO once in 2003, when he replaced the indisposed Edo de Waart in **Fidelio**. He more than fulfilled the expectations, all the more laudable considering that this was his, and the Residentie Orchestra's, first-ever Puccini opera.

Madama Butterfly

10 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding

musical direction

Jaap van Zweden

regie/**stage direction**

decor/**sets**

licht/**lighting**

Robert Wilson

instudering/**preparation**

Giuseppe Frigeni

medewerking licht

lighting assistant

A.J. Weissbard

kostuums/**costumes**

Frida Parmeggiani

Madama Butterfly

(Cio-Cio-San)

Adina Nitescu 9 12 15

18 21 24 maart/**March**

Roxana Brihan

28 maart/**March**

2 8 11 april/**April**

Suzuki

Ning Liang

Kate Pinkerton

Anneleen Bijnen

F. B. Pinkerton

Richard Leech 9 12 15

18 21 24 maart/**March**

Marc Heller

28 maart/**March**

2 8 11 april/**April**

Sharpless

Anthony Michaels-Moore

Goro

Carlo Bosi

Il principe Yamadori

Roger Smeets

Lo zio Bonzo

Andrzej Saciuk

Yakusidé

Harry Teeuwen

Il commissario imperiale

Henk Neven

L'ufficiale del registro

John van Halteren

La madre di Cio-Cio-San

Hiroko Mogaki

La zia

Janine Scheepers

La cugina

Vesna Miletic

Dolore

Camiel van Assema

Timothy van Poucke

orkest/**orchestra**

Residentie Orkest

koor/**chorus**

Koor van

De Nederlandse Opera

instudering/**preparation**

Martin Wright

Puccini zag zijn versie van het tragische verhaal over de geisha Cio-Cio-San en haar Amerikaanse officier als zijn beste opera. Inderdaad is **Madama Butterfly** een werk dat altijd ontroering oproept, mede dankzij de oprechte liefde waarmee de componist kwetsbare en toch standvastige vrouwenfiguren wist neer te zetten. De compositie is rijk aan klankschilderingen; herkenning-motieven verraden de invloed van Wagner. Puccini citeert een aantal originele Japanse melodieën, die de compositie een authentieke oosterse kleur geven. De reprise van Robert Wilsons strak gestileerde productie werd gedirigeerd door Jaap van Zweden, aan het hoofd van het Residentie Orkest. Als de jonge Japanse, die uiteindelijk geen andere keuze meer ziet dan het plegen van harakiri, wisselden Adina Nitescu en Roxana Brihan elkaar af.

Hein Mulders:

Voor deze herneming van de 'klassieke' succesproductie van Robert Wilson maakte Jaap van Zweden zijn officiële debuut, nadat hij eerder eenmaal bij DNO was ingesprongen voor de zieke Edo de Waart tijdens een voorstelling van **Fidelio** in 2003. Hij maakte de verwachtingen dubbel en dwars waar; zeker gezien het feit dat het voor hem en het Residentie Orkest de eerste Puccini-opera was.

Koele schoonheid

Het enthousiasme voor Van Zweden is begrijpelijk. Zelden hoorden we in Puccini's orkestspel een dergelijke souplesse en een zodanige aandacht voor details. Met zijn karakteristieke manier van dirigeren – vloeiende bewegingen waarin zich altijd de duidelijkheid van het ritme aftekent – brengt Van Zweden met het Residentie Orkest, waarvan hij anderhalf jaar geleden als chef afscheid nam, een wonder van verfijning en expressiviteit tot stand.

– Erik Voermans, *Het Parool* (12 maart 2007)

L'un des grands attraits de la représentation résidait dans les débuts officiels dans la fosse de ce théâtre du jeune chef néerlandais Jaap van Zweden à la tête de l'Orchestre de la Résidence de La Haye. Évitant toute mièvrerie et effet facile, il campe un Puccini souple, musical et dramatique à souhait. Les musiciens lui répondent avec attention et précision.

– Pierre-Jean Tribot, www.anaclase.com (18 maart 2007)

The most recent title in DNO's Händel cycle – which began with **Giulio Cesare**, followed by **Samson**, **Tamerlano** and **Alcina** – was **Hercules**. Like many oratorios by the German-English master, the secular **Hercules** is exceptionally suitable for the stage.

The composer, indeed, called it a 'musical drama'. Remarkably, the work is dominated not by the title character but by Hercules' wife Dejanira (Ann Hallenberg), whose psychic disorder leads to his gruesome death. Intense musical contrasts highlight and emphasize her emotions. Nathan Berg sang the title role. Christopher Moulds conducted St. James's Baroque, playing on authentic instruments. Following **Macbeth** (2003), **Hercules** is stage director Luc Bondy's second production at DNO.

Hein Mulders:

This celebrated production by Luc Bondy, the intendant of the Wiener Festwochen, was previously staged in Aix-en-Provence, Paris, Vienna and London. Christopher Moulds, who filled in for René Jacobs during Händel's **Samson** in 2003, returned to conduct an orchestra playing Baroque instruments. The cast included three Swedish singers. Ann Hallenberg had previously sung the role of Dejanira in Vienna. Ingela Bohlin likewise drew praise for her performance. She will return to DNO in the 2008-2009 season. Charlotte Hellekant (Lichas) is also a frequent and much appreciated guest in our house.

Hercules

10 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Christopher Moulds
regie/**stage direction**
Luc Bondy
instudering/**preparation**
Sven Nielsen
decor/**sets**
Richard Peduzzi
kostuums/**costumes**
Rudy Sabounghi
licht/**lighting**
Dominique Bruguière
choreografie
choreography
Michel Kelemenis

Hercules
Nathan Berg
Dejanira
Ann Hallenberg
Hyllus
Ed Lyon
Iole
Ingela Bohlin
Lichas
Charlotte Hellekant
Priest/Jupiter
Simon Kirkbride
1st Trachinian
Harry Teeuwen
Countertenor solo
Iestyn Morris
Tenor solo
John van Halteren

orkest/**orchestra**
St. James's Baroque
koor/**chorus**
Koor van
De Nederlandse Opera
instudering/**preparation**
Matthew Halls

In de Händel-cyclus van DNO, die begon met **Giulio Cesare**, gevolgd door **Samson**, **Tamerlano** en **Alcina**, was **Hercules** de volgende titel. Zoals vele oratoria van de grote Duits-Engelse meester is ook het wereldse **Hercules** – door de componist aangeduid als 'musical drama' – uitermate geschikt voor een scenische uitvoering. Opvallend is de dominante positie die in dit werk is toebedeeld aan Hercules' vrouw Dejanira (Ann Hallenberg). Haar psychische verwarring leidt tot de gruwelijke dood van het titelpersonage. Met name háár emoties komen met sterke muzikale contrasten tot uitdrukking. Nathan Berg nam de titelrol voor zijn rekening. Christopher Moulds leidde het op authentieke instrumenten spelende St. James's Baroque. Na **Macbeth** (2003) was **Hercules** de tweede productie van regisseur Luc Bondy bij DNO.

Hein Mulders:

Deze vermaarde productie van Luc Bondy, de intendant van de Wiener Festwochen, was eerder in Aix-en-Provence, Parijs, Wenen en Londen te zien geweest. Christopher Moulds keerde terug als dirigent van een gespecialiseerd barokorkest, nadat hij bij DNO was ingevallen voor René Jacobs tijdens Händels **Samson** in 2003. In de cast maakten drie Zweedse zangeressen hun opwachting. Ann Hallenberg had de rol van Dejanira al eerder gezongen in Wenen. Ook Ingela Bohlin gooide hoge ogen. Zij keert in het seizoen 2008 2009 terug bij DNO. Charlotte Hellekant (Lichas) is bij ons eveneens een graag geziene gast.

'Hercules' is vocaal een feest

Hier zijn tal van koorpassages hoogtepunten in de voorstelling, zeker omdat ze voortreffelijk worden gezongen door het operakoor onder Matthew Halls.

– Kasper Jansen, *NRC Handelsblad* (18 april 2007)

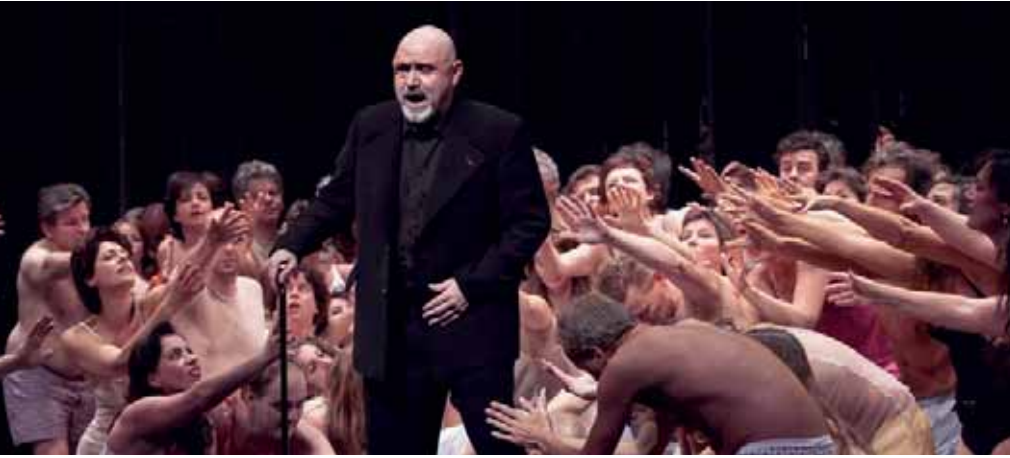
Mooi, en typisch Bondy, is het pendelen van de furieuze Dejanira tussen afwijzing van liefde en zoeken naar intimiteit. Indrukwekkend is Hallenbergs vertoon van psychische ontakeling in haar laatste, virtuoos gezongen spijtaria – waarna haar niet meer rest dan waanzin en de smeulende resten van een echtgenoot. Van speciale klasse is Bohlins lyrische beschouwelijkheid, in aria's die tot de toppen horen van Händels oeuvre.

– Roland de Beer, *de Volkskrant* (19 april 2007)

Luc Bondy's much-travelled production, revived for the Netherlands Opera by Sven Nielsen, offered striking effects (Dominique Bruguière's splendid lighting, a few memorable images in Richard Peduzzi's decor). Boisterous playing by Saint James's Baroque, under the conductor Christopher Moulds.

– Michael Davidson, *Opera* (augustus 2007)

Conductor Ingo Metzmacher is a fervent advocate of the lesser-known twentieth-century German-language opera repertoire. Following **Die tote Stadt**, he returned to lead the Royal Concertgebouw Orchestra in Franz Schreker's **Die Gezeichneten** ('The Branded'). In his day Schreker was regarded, alongside Richard Strauss, as Wagner's rightful successor. The 'branded' include the hunchback Alviano (Gabriel Sadé) and Carlotta (Kristine Ciesinski), who suffers from a bad heart. They each suppress their individual eroticism and are crushed by the physical and emotional brutality of an utterly depraved society, one in which human life is no longer of any consequence.

Hein Mulders:

DNO is keen to promote operas from the early twentieth century, and with **Die Gezeichneten** DNO once again presented a work from this repertoire. Martin Kušej, following the success of **Lady Macbeth of Mtsensk** (2006), returned with a production from Stuttgart. The large cast consisted for a large part of Dutch singers: Roger Smeets, Henk Neven, Martijn Sanders, Tom Haenen and Charles Hens.

Die Gezeichneten

8 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Ingo Metzmacher
regie/**stage direction**
Martin Kušej
instudering/**preparation**
Birgit Kadatz
decor/**sets**
Martin Zehetgruber
kostuums/**costumes**
Heide Kastler
licht/**lighting**
Reinhard Traub

Herzog Antoniotto Adorno/
Der Capitano di giustizia
John Wegner
Graf Andrae Vitellozzo
Tamare
Scott Hendricks
Lodovico Nardi
Wolfgang Schöne
Carlotta Nardi
Kristine Ciesinski
Alviano Salvago
Gabriel Sadé
Guidobald Usodimare
Alasdair Elliott
Menaldo Negroni
Roman Sadnik
Michelotto Cibo
André Morsch
Gonsalvo Fieschi
Roger Smeets
Julian Pinelli
Patrick Schramm
Paolo Calvi
Henk Neven
Genevra Scotti
Janine Scheepers
Martuccia
Fredrika Brillembourg
Pietro
Heinz Göhrig
Ein Jüngling

Charles Hens
Diener/Freund des
Jünglings
Martin Vijgenboom
Ein Mädchen
Mariëtte Oelderik
Erster Senator/Erster
Bürger
Valentin Jar
Zweiter Senator
Martijn Sanders
Dritter Senator/Dritter
Bürger
Tom Haenen
Zweiter Bürger/Vater
Jan Polak
Mutter
Johanna Dur
Kind
Floor van der Sluis
18 20 23 26 30 mei/**May**
3 6 juni/**June**
Karin Strobos
9 juni/**June**
Drei junge Leute
Ronald Aijtink
Sander Heutinck
John van Halteren
Ein riesiger Bürger
Ian Spencer
Dienerin
Oleksandra Lenyshyn

orkest/**orchestra**
Koninklijk
Concertgebouworkest
koor/**chorus**
Koor van
De Nederlandse Opera
instudering/**preparation**
Winfried Maczewski

Dirigent Ingo Metzmacher zet zich in het bijzonder in voor het minder gangbare Duitstalige repertoire uit de twintigste eeuw. Na **Die tote Stadt** leidde hij opnieuw het Koninklijk Concertgebouworkest in **Die Gezeichneten** van Franz Schreker. Schreker gold in zijn tijd als de opvolger van Wagner en als de belangrijkste componist in het Duits-Oostenrijkse gebied naast Richard Strauss. De 'getekenden' uit de titel zijn de mismaakte Alviano (Gabriel Sadé) en de aan een hartkwaal lijdende Carlotta (Kristine Ciesinski). Zij onderdrukken allebei hun eigen erotiek en bezwijken onder het fysieke en geestelijke geweld van een door en door verdorven maatschappij, waarin een mensenleven niet meer telt.

Hein Mulders:

DNO maakt zich sterk voor opera's uit het begin van de twintigste eeuw. Met **Die Gezeichneten** bracht DNO opnieuw een werk uit dit repertoire. Martin Kušej keerde na het succes van **Lady Macbeth van Mtsensk** in 2006 terug met een productie uit Stuttgart. De uitgebreide cast bestond voor een groot deel uit Nederlandse zangers: Roger Smeets, Henk Neven, Martijn Sanders, Tom Haenen en Charles Hens.

Martin Wright:

The fact that our chorus dared to throw themselves into the staging of **Die Gezeichneten** with such gusto speaks volumes about their willingness to perform the most extreme requirements.

Martin Wright:

Het feit dat het Koor zich met zoveel vuur durfde over te geven aan de regie van **Die Gezeichneten** spreekt boekdelen over hun bereidheid om ook aan de meest extreme eisen tegemoet te komen.

Betoverende orkestklanken

Martin Kušej (1961) lijkt een van de belangrijkste nieuwe opera-regisseurs te worden. In Amsterdam sloegen twee van zijn producties in als een raket – vorig jaar **Lady Macbeth van Mtsensk** van Dmitri Sjostakovitsj, nu de herneming van **Die Gezeichneten** van Franz Schreker. Martin Zehetgruber, al decennialang de decorontwerper van Kušej, scheidt sobere, moderne ruimtes waarin de personages genuanceerd en gedetailleerd naar voren komen. De opera's worden ontdaan van veel historische en politieke ballast, maar blijken juist daardoor veel meer lagen te hebben.
– Max Arian, *De Groene Amsterdammer* (1 juni 2006)

De muziek van Schreker is als opium, een nauwelijks subtiel afrodisiacum waardoor de roesachtige droom drie uur kan aanhouden. De betoverende orkestklanken – allemaal zacht, verwijd tonaal – komen nergens tot rust. De Roemeense tenor Gabriel Sadé is de perfecte Alviano.
– Jurjen Vis, *Het Financieele Dagblad* (1 juni 2007)

After having presented all of Wagner's major operas, an opera about the great composer seemed a logical consequence. The plot for Jonathan Harvey's **Wagner Dream** was taken from the fact that Wagner, shortly before his death, was preparing an opera about Buddha entitled **Die Sieger**. When Wagner suffers the heart attack that will prove fatal, he undergoes a near-death experience in which he sees the completion of his unfinished work, which centres on the two characters Prakriti (Claire Booth) and Ananda (Gordon Gietz). The prominent British composer Jonathan Harvey collaborated with the French author Jean-Claude Carrière. Martyn Brabbins conducted the Ictus Ensemble and the composer himself supervised the computer music, which combines in a fascinating, other-worldly way with the sounds produced by the 'usual' acoustic instruments. The world premiere of this international co-production took place on 28 April 2007 in Luxembourg. Turning Amsterdam's Westergasfabriek into a theatre, DNO underscored its dedication to exploring alternative venues. **Wagner Dream** was also performed semi-staged in Paris during the Agora Festival de l'Ircam (23 and 24 June 2007).

Hein Mulders:

The world premiere of **Wagner Dream** was the first new DNO production directed by Pierre Audi since **Les Troyens** in 2003. It was a unique combination of opera and theatre, a story within a story. Claire Booth's crystal-clear voice as Prakriti and Dale Duesing's humane Buddha were juxtaposed against interpretations of Wagner and his wife Cosima, played by acclaimed actors Johan Leysen and Catherine ten Bruggencate.

Wagner Dream

6 voorstellingen/**performances** in Zuiveringshal Oost Cultuurpark Westergasfabriek
opdracht en coproductie/**commission and co-production**: De Nederlandse Opera, het Grand
Théâtre de Luxembourg, het Holland Festival en/**and** IRCAM-Centre Pompidou, Parijs

muzikale leiding
musical direction
Martyn Brabbins
regie/**stage direction**
Pierre Audi
decor/**sets** licht/**lighting**
Jean Kalman
kostuums/**costumes**
Robby Duiveman
dramaturgie/**dramaturgy**
Klaus Bertisch

Prakriti
Claire Booth
Ananda
Gordon Gietz
Vairochana
Matthew Best
Buddha
Dale Duesing
Mother
Rebecca de Pont Davies
Old Brahmin
Richard Angas

Wagner
Johan Leysen
Cosima
**Catherine ten Bruggen-
cate**
Carrie Pringle
Bracha van Doesburgh
Doctor Keppler
Charles van Tassel
Housemaid
Jane Oakland
Vajrayogini
Basja Chanowski

orkest/**orchestra**
Ictus Ensemble
koor/**chorus**
Vocaal ensemble
Vocal ensemble
instudering/**preparation**
Martin Wright
IRCAM computer-muziek-
ontwerp/**computer music**
design
Gilbert Nouno
Interludes computer-
muziekontwerp/**computer**
music design
Carl Faia, Gilbert Nouno

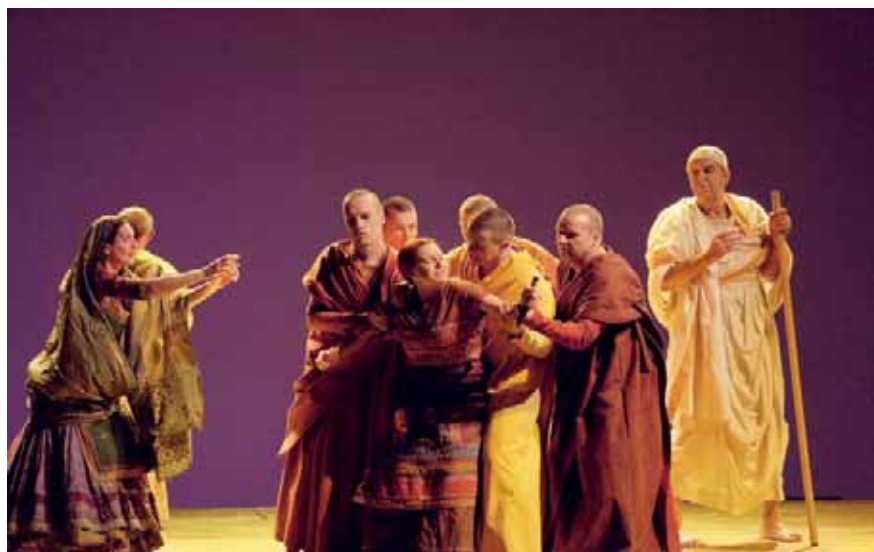
Na het opvoeren van alle belangrijke opera's van Wagner zelf leek een opera over de grote componist een logisch vervolg. Het feit dat Wagner kort voor zijn dood nog bezig was met een opera over Boeddha – **Die Sieger** – leverde het verhaal. Als Wagner de hartaanval krijgt die hem fataal zal worden, ziet hij in een bijna-dood-ervaring de realisering van zijn onvoltooide werk rond de twee hoofdpersonen Prakriti (Claire Booth) en Ananda (Gordon Gietz). De vooraanstaande Britse componist Jonathan Harvey werkte samen met de Franse schrijver Jean-Claude Carrière. Martyn Brabbins leidde het Ictus Ensemble en de componist zelf had de supervisie over de computermuziek, die zich op een fascinerende, onaardse manier vermengt met de door 'gewone' muziekinstrumenten voortgebrachte klanken. De wereldpremière van deze internationale coproductie vond op 28 april 2007 plaats in Luxemburg. Met de Zuiveringshal Oost van de Westergasfabriek als theater gaf DNO weer vorm aan het kiezen voor andere Amsterdamse locaties dan Het Muziektheater. **Wagner Dream** is ook semi-scenisch uitgevoerd in Parijs, tijdens het Agora Festival de l'Ircam (23 en 24 juni 2007).

Hein Mulders:

De wereldpremière van **Wagner Dream** was de eerste nieuwe productie in regie van Pierre Audi bij DNO sinds **Les Troyens** uit 2003. Het was een unieke mengvorm van opera en toneelstuk, een verhaal in een verhaal. De kristalheldere stem van Claire Booth als Prakriti en de humane Buddha van Dale Duesing stonden tegenover de vertolkingen van Wagner en Cosima door de gelauwerde acteurs Johan Leysen en Catherine ten Bruggencate.

Frans Huneker:

Productions on location are technically challenging and demanding. Turning an empty factory hall into a viable theatrical space demands extensive knowledge, creativity and stamina. **Wagner Dream** was an excursion to be very proud of.

Frans Huneker:

Producties op locatie zijn uitdagend en veeleisend voor de techniek. Om een lege fabriekshal in een volwaardige theaterruimte te veranderen is veel kennis, creativiteit en uithoudingsvermogen nodig. Zo was **Wagner Dream** een uitstapje waar we erg trots op zijn.

In Pierre Audi's production, the Wagners' domestic feuding is carried out on the forestage, while the events in Prakriti's story take place behind them. The blue-gowned orchestra is superbly conducted by Martyn Brabbins, their sound digitally transformed and projected around the auditorium. Harvey always uses electro-acoustic techniques with huge imagination, and the way in which they support the sound picture here is a model of its kind.

– Andrew Clements, *The Guardian* (3 mei 2007)

Wagner Dream, Jonathan Harvey's new opera, embraces so fully his long-held philosophical and Buddhist preoccupations that it must count as one of this British composer's most self-defining works. A beautifully performed premiere at Luxemburg's Grand Théâtre shows how Harvey has woven everything together in a piece set on the last day of Wagner's life, at the Palazzo Vendramin in Venice. From such a potentially complicated scenario, Pierre Audi's production clarifies things with poetic simplicity.

– John Allison, *Sunday Telegraph* (6 mei 2007)

Superbly conducted

Je voelt aan alles dat de boeddhistische thematiek, met de diepzinnige gedachten over onthechting en verlossing, Jonathan Harvey na aan het hart ligt. Met **Wagner Dream** levert hij wellicht zijn meest ambitieuze partituur af. De muziek barst van de details, is levendig, virtuoos geschreven en gebruikt een overvloed aan gesofistikeerde elektronische effecten die de instrumenten van het Ictus Ensemble voortdurend vervormen en aanvullen.

– Maarten Beirens, *De Standaard* (8 juni 2007)

This production is a thing of poised perfection. Brabbins conducts the Ictus Ensemble and a first-rate cast with precision and sensitivity. Audi moves his characters with clarity and dreamlike grace. Jean Kalman's sets and Robby Duiveman's costumes create clearly separate worlds, with the Wagners corseted in black at the front of the stage, the Indians in gaudy, flowing robes at the back, the Buddha himself in sparkling gold. The whole is as lucid as a chess game, with the entrancing beauty of a pleasant hallucination.

– Shirley Aphthorp, *Financial Times* (14 juni 2007)

With two operas based on modern political themes to their name, the creative team of composer John Adams and director/librettist Peter Sellars presented **Doctor Atomic** in 2005. The subject is the first-ever test of the atomic bomb that would be dropped on the Japanese cities of Hiroshima and Nagasaki, ending World War II in the Pacific at an enormous human cost. This engaging work, whose central theme questions the moral boundaries of science, has a musical style founded on minimalism. Sellars based his libretto on original historical sources, adding to it his own texts and existing poetry. The main character is J. Robert Oppenheimer (Gerald Finley), the leader of the 'Manhattan Project' – the code name for the development and production of the first atomic bomb. Lawrence Renes conducted the Netherlands Philharmonic Orchestra.

Martin Wright:

The musical and linguistic difficulties of **Doctor Atomic** were at first rather daunting, and sometimes the rhythmic precision required in the choreography for the chorus seemed to be an overwhelming challenge, but in the end I believe the chorus truly enjoyed their part in this exciting production, and I was very proud of what they accomplished.

Hein Mulders:

John Adams and Peter Sellars were actively involved in the rehearsal process, in order to hone the music and staging for the European premiere of **Doctor Atomic**. The cast consisted entirely of American singers, which reinforced the work's credibility. The baritone Gerald Finley, in the title role, was the absolute star.

Doctor Atomic

9 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater
coproductie met/**co-production with** San Francisco Opera en/**and** Lyric Opera of Chicago

muzikale leiding
musical direction
Lawrence Renes
regie/**stage direction**
Peter Sellars
decor/**sets**
Adrienne Lobel
kostuums/**costumes**
Dunya Ramicova
licht/**lighting**
James F. Ingalls
choreografie
choreography
Lucinda Childs
instudering/**preparation**
Teck Voon Ng
geluid/**sound**
Mark Grey

J. Robert Oppenheimer
Gerald Finley
Kitty Oppenheimer
Jessica Rivera
General Leslie Groves
Eric Owens
Edward Teller
Richard Paul Fink
Jack Hubbard
James Maddalena
Robert Wilson
Thomas Glenn
Captain James Nolan
Jay Hunter Morris
Pasqualita
Ellen Rabiner

orkest/**orchestra**
Nederlands
Philharmonisch Orkest
koor/**chorus**
Koor van
De Nederlandse Opera
instudering/**preparation**
Martin Wright

Nadat zij al twee door de min of meer actuele politiek ingegeven opera's hadden gemaakt, creëerde het geëngageerde koppel bestaande uit componist John Adams en regisseur/librettist Peter Sellars in 2005 **Doctor Atomic**. Het onderwerp is de eerste proef met een atoombom, gevolgd door de bombardementen op Hiroshima en Nagasaki, waardoor ten koste van vele mensenlevens een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog. Waar liggen de morele grenzen van de wetenschap? Dat is de kernvraag in dit direct aansprekende werk, met zijn op het minimalisme gebaseerde muzikale stijl. Sellars ging uit van originele bronnen, aangevuld met eigen vondsten en bestaande poëzie. Centrale figuur is J. Robert Oppenheimer (Gerald Finley), de leider van het Manhattan Project, zoals het proces van het bedenken en construeren van de atoombom heette. Lawrence Renes leidde het Nederlands Philharmonisch Orkest.

Martin Wright:

De muzikale en taalkundige problemen van **Doctor Atomic** leken in het begin haast onoverkomelijk, en soms scheen de ritmische precisie die de choreografie vereist wel een erg grote uitdaging voor het Koor, maar uiteindelijk heeft het Koor volgens mij echt veel plezier beleefd aan hun aandeel in deze opwindende productie. Ik ben erg trots op wat ze hebben gepresteerd.

Hein Mulders:

John Adams en Peter Sellars waren nauw bij het repetitieproces betrokken om de verbeteringen aan te brengen in muziek en regie voor de Europese première van **Doctor Atomic**. De cast was volledig bezet met Amerikaanse zangers, wat de overtuigingskracht van het stuk ten goede kwam. De bariton Gerald Finley in de titelrol was de absolute ster.

Zingen tot de atoombom valt

Bij de Europese première van deze bijna twee jaar oude opera reageerde het publiek in Het Muziektheater met bravogeroep voor de componist John Adams en de librettist Peter Sellars, die ook tekende voor de regie. In de partituur komt zowat de halve muziekgeschiedenis voorbij, maar Adams combineert de heterogene elementen ongelooflijk handig en dramatisch effectief. Hij pendelt tussen twee uitersten: aan de ene kant een nerveus en kortademig parlando in de atoomfabriek, aan de andere kant breed uitgesponnen melodieën boven suggestieve klankvelden in het orkest. Hoogtepunten van lyrische vervoering zijn wel de monologen van Oppenheimer en zijn vrouw. De sterke cast is bijna dezelfde als bij de première in San Francisco.

– Eddie Vetter, *De Telegraaf* (12 juni 2007)

La partition ne manquait pas de noblesse et contenait parmi les toutes meilleures pages de ce compositeur, auteur par ailleurs de véritables chefs-d'oeuvre, notamment dans le genre lyrique. Ce qu'on entend nettement plus clairement à Amsterdam, c'est la richesse extrême de l'écriture d'Adams pour une énorme force orchestrale, la beauté permanente de son imagination, la fascinante de son écriture, très fouillée. De toute évidence, l'oeuvre a trouvé un vrai chef, clair et lyrique, en le jeune Néerlandais Lawrence Renes, à la tête d'une bonne distribution, essentiellement inchangée.

– Renaud Machart, *Le Monde* (15 juni 2007)

Sellars se encarga también en el que participa Lucinda Childs como responsable coreográfica. La estética que se desprende de todo ello es americana hasta las cejas, con un minimalismo a la vuelta de sí mismo y con un sentido de la comunicación directo y efectivo, que enlaza, en cierta medida, con los postulados del teatro de variedades.

– Juan Vela del Campo, *El País* (16 juni 2007)

Von daher ist **Doctor Atomic** ein Meisterwerk, eine Summe, die die bisherigen Erfahrungen bündelt, die das Dokumentarische mit dem Emotionalen, das Visionäre mit dem Allzumenschlichen verbindet, die ebenso kritisch wie berührend ist, aktuell und mythisch, neuartig und zugänglich. John Adams' musikalische Sprache ist beweglicher geworden, auf fast mozartsche Weise fähig, den Regungen der Menschen schnell zu folgen. Und Peter Sellars hat dazu zusammen mit der Choreografin Lucinda Childs eine Inszenierung entworfen, die sich von der Statik seiner letzten Arbeiten löst und einfache, eindruckliche Bilder schafft.

Die Aufführung im Het Muziektheater von Amsterdam war ein Erlebnis. Der junge Lawrence Renes gestaltete das Werk mit dem Nederlands Philharmonisch Orkest und dem Chor der Nederlandse Opera auf subtile wie klangfarbige Weise. Die Hauptrolle des Oppenheimer sang Gerald Finley, seine Frau Kitty Jessica Rivera. Die Arien dieser beiden waren – durchaus wie in der Barockoper – die emotionalen Höhepunkte und Ruhepole.

– Thomas Meyer, *Tagesanzeiger Zürich* (18 juni 2007)

Monteverdi-cyclus

L'Orfeo

Claudio Monteverdi 1567-1643

7 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Stephen Stubbs
regie/**stage direction**
Pierre Audi
instudering/**preparation**
Wim Trompert
decor/**sets**
Michael Simon
kostuums/**costumes**
Jorge Jara
licht/**lighting**
Jean Kalman

La Musica
David Cordier
Orfeo
Jeremy Ovenden
Euridice
Judith van Wanroij
La Speranza
Pascal Bertin
La Messagiera
Tania Kross
Caronte
Alan Ewing
Proserpina
Wilke te Brummelstroete

Plutone
Panajotis Iconomou
Ninfa
Ilse Eerens
Apollo/Pastore 2
Paul Agnew
Pastore 1/Eco/Spirito
Anders J. Dahlin
Pastore 3/Spirito
Jeroen de Vaal
Pastore 4/Spirito
Harry van der Kamp

orkest/**orchestra**
Tragicomedia & Concerto Palatino
koor/**chorus**
Vocaal ensemble
Vocal ensemble
instudering/**preparation**
Martin Wright

L'incoronazione di Poppea

Claudio Monteverdi 1567-1643

7 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Christophe Rousset
regie/**stage direction**
Pierre Audi
instudering/**preparation**
Miranda Lakerveld
decor/**sets**
Michael Simon
kostuums/**costumes**
Emi Wada
licht/**lighting**
Jean Kalman

Fortuna
Machteld Baumans
Virtù/Pallade
Wilke te Brummelstroete
Amore/Damigella
Gaële Le Roi
Ottone
Bejun Mehta
Soldato 1/Lucano/
Tribune 1/Famigliare 1
Anders J. Dahlin
Soldato 2/Liberto/
Tribune 2
Ed Lyon
Poppea
Danielle de Niese
Nerone
Malena Ernman

Arnalta
Emiliano Gonzalez Toro
Ottavia
Christianne Stotijn
Nutrice/Famigliare 2
Christopher Gillett
Seneca
Giovanni Battista Parodi
Valetto
Judith van Wanroij
Drusilla
Anna Maria Panzarella
Mercurio/Console 1
Panajotis Iconomou
Littore/Famigliare 3/
Console 2
Harry van der Kamp

orkest/**orchestra**
Les Talens Lyriques

Il ritorno d'Ulisse in patria

Claudio Monteverdi 1567-1643

7 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Glen Wilson
regie/**stage direction**
Pierre Audi
decor/**sets**
Michael Simon
kostuums/**costumes**
Jorge Jara
licht/**lighting**
Jean Kalman

Ulisse
Paul Nilon
Penelope
Patricia Bardon
Minerva
Wilke te Brummelstroete
Telemaco
Ed Lyon
Tempo/Antinoo
Alan Ewing
L'Umana Fragilità/
Anfinomo
David Cordier

Amore
Machteld Baumans
Pisandro
Thomas Michael Allen
Eurimaco
Jeroen de Vaal
Iro
Nigel Robson
Melanto/Fortuna
Tania Kross
Eumete
Paul Agnew

orkest/**orchestra**
Esxatos

Madrigalen Claudio Monteverdi 1567-1643

7 voorstellingen/**performances** in Zuiveringshal West
Cultuurpark Westergasfabriek

muzikale leiding
musical direction
Christophe Rousset
regie/**stage direction**
Pierre Audi
decor/**sets**
Chloe Obolensky
Jannis Kounellis
Patrick Kinmonth
kostuums/**costumes**
Chloe Obolensky
Patrick Kinmonth
licht/**lighting**
Jean Kalman
gevechtshoreograaf
fight choreographer
Ger Visser

I. Il ballo delle Ingrate

Amore
Ilse Eerens
Venere
Sarah Jouffroy
Plutone
Giovanni Battista Parodi
Una delle Ingrate
Judith van Wanroij
Ombre d'Inferno
Anders J. Dahlin
Emiliano Gonzalez Toro
John van Halteren
Harry van der Kamp
Ingrate insieme
Judith van Wanroij
Gaële Le Roi
Anneleen Bijnen
Elizabeth Cragg

II. Lamento d'Arianna

Arianna
Christianne Stotijn

III. Il combattimento di Tancredi e Clorinda

Tancredi
Maarten Koningsberger
Clorinda
Elizabeth Cragg
Testo
Emiliano Gonzalez Toro

orkest/**orchestra**
Les Talens Lyriques

Madrigalen: Lamento d'Arianna

With the premiere of **L'Orfeo** 400 years ago, Claudio Monteverdi laid the foundation for the genre of opera as we know it today. DNO commemorated this milestone in musical history at the beginning of the 2007 2008 season with Pierre Audi's groundbreaking staging of Monteverdi's three surviving operas. These productions, also available on DVD, have since become an international standard for this repertoire. Revivals of his timeless interpretations of **L'Orfeo**, **L'incoronazione di Poppea** and **Il ritorno d'Ulisse in patria** were premiered on successive days, creating an effectively flowing theatrical line. Stephen Stubbs, Christophe Rousset and Glen Wilson conducted their respective Baroque ensembles Tragicomedia, Les Talens Lyriques and Esxatos. The title roles were taken by Jeremy Ovenden, Danielle de Niese and Paul Nilon. Alongside the performances in Het Muziektheater, the Westergasfabriek was the venue for the new production of **Madrigalen** ('Madrigals'), assembled from Monteverdi's **Il ballo delle Ingrate**, the sole surviving Lamento from the opera **Arianna** and the revival of **Il combattimento di Tancredi e Clorinda**. **Madrigalen** was accompanied by Christophe Rousset and Les Talens Lyriques. A number of singers participated in more than one title in the cycle, reinforcing the artistic cohesion.

Toen 400 jaar geleden Monteverdi's **L'Orfeo** in première ging, was de basis gelegd voor het genre opera zoals wij dat nu kennen. Een belangrijke mijlpaal, waaraan DNO aan het begin van seizoen 2007 2008 op gepaste wijze aandacht besteedde. Pierre Audi's baanbrekende ensceneringen van de drie grote Monteverdi-opera's – ook op dvd uitgebracht – zijn inmiddels tot internationale standaard geworden, waaraan tegenwoordig vele andere opvoeringen worden getoetst. Zijn tijdloze interpretaties van **L'Orfeo**, **L'incoronazione di Poppea** en **Il ritorno d'Ulisse in patria** gingen als erbetoon aan Monteverdi in reprise met hun premières op drie opeenvolgende dagen. Op die manier ontstond een fraaie doorlopende lijn. Stephen Stubbs, Christophe Rousset en Glen Wilson leidden hun op barokinstrumenten spelende ensembles Tragicomedia, Les Talens Lyriques en Esxatos. De titelrollen werden vertolkt door Jeremy Ovenden, Danielle de Niese en Paul Nilon. Parallel aan de voorstellingen in Het Muziektheater werd in Zuiveringshal West van de Amsterdamse Westergasfabriek de nieuwe productie **Madrigalen** gepresenteerd, samengesteld uit Monteverdi's **Il ballo delle Ingrate**, het Lamento uit de verloren gegane opera **Arianna** en de reprise van **Il combattimento di Tancredi e Clorinda**. **Madrigalen** werd begeleid door Christophe Rousset en Les Talens Lyriques. Een aantal zangers werkte mee aan meer dan één titel in de cyclus, wat sterk bijdroeg aan de onderlinge samenhang.

Martin Wright:

Putting together a vocal ensemble for **L'Orfeo**, which included a majority of singers from our own house chorus, working in a style very different than that with which we are accustomed, led to very good results, and our people were very happy to have achieved the style and grace necessary for this production – it points to future success in the variety of styles that we present in this theater.

Hein Mulders:

A number of Dutch singers made successful debuts in one or more segments of the **Monteverdi cycle**: Christianne Stotijn, Tania Kross, Judith van Wanroij, Wilke te Brummelstroete, Jeroen de Vaal, Machteld Baumans and Harry van der Kamp.

L'incoronazione di Poppea

Martin Wright:

Voor **L'Orfeo** werd een vocaal ensemble samengesteld waarin voor het merendeel zangers uit het huiskoor meezongen, die nu moesten werken in een heel andere stijl dan we gewend zijn. Dit leidde tot uitstekende resultaten en onze mensen waren erg tevreden toen zij erin geslaagd waren zich de stijl en de elegantie eigen te maken die nodig is voor deze productie. Dit resultaat belooft voor de toekomst nog meer successen in de variatie aan stijlen die wij in dit theater presenteren.

Hein Mulders:

Veel Nederlandse zangers maakten met succes hun opwachting tijdens één of meer producties van de Monteverdi-cyclus: Christianne Stotijn, Tania Kross, Judith van Wanroij, Wilke te Brummelstroete, Jeroen de Vaal, Machteld Baumans en Harry van der Kamp.

Audi's regie Monteverdi majestueus

Audi heeft in **L'Orfeo** kans gezien de ongereptheid van het drama te bewaren, met behulp van een drom in natuurtinten uitgedoste herders, een grote, prachtig weerspiegelende vijver, een muurtje en een aantal meterslange boomstammen. Van de mythische figuren en gewone mensen die [Orfeo] ontmoet, is sopraan Tania Kross de meest hartveroverende. Kross oogst opnieuw sympathie in **Il ritorno d'Ulisse in patria**. De terughoudendheid van Audi's regie leidt, samen met de kostuums van Jorge Jara en het decor van Michael Simon, tot een minimale, bijna onderhuidse expressie, die de welsprekendheid van de muziek voortdurend dient en tot in de kern blootlegt. De muzikale ondersteuning, soms op het summiere af, verscherpt de concentratie. De Nederlandse alt Christianne Stotijn geeft in haar fraaie Monteverdi-debuut veel blijk van baroksmak. De trilogie, die vanaf 15 september nog wordt aangevuld met de voorstelling **Madrigalen**, bewijst zich in elk geval als een majestueus operamonument, zowel voor Monteverdi als Audi.

– Frits van der Waa, *de Volkskrant* (3 september 2007)

Drie prachtige voorstellingen in de regie van Pierre Audi. Had het nieuwe operaseizoen in het Amsterdamse Muziektheater beter kunnen beginnen? Pierre Audi creëerde deze drie voorstellingen al begin jaren negentig, maar nu ze in Amsterdam opnieuw worden gespeeld blijken ze net zo tijdloos te zijn als Monteverdi. Net als bij de legendarische aanpak van Wagners **Ring**, gaat het om de verbeelding van de in tekst en muziek gevatte herkenbare emoties. Ten opzichte van de eerdere uitvoeringen lijkt de intensiteit van de uitvoeringen te zijn toegenomen. De cyclus kent een sterrencast met onder anderen

de countertenoren David Cordier en Pascal Bertin, de tenoren Paul Agnew en Emiliano Gonzalez Toro en de mezzo Malena Ernman. Een trouvaille is de tenor Jeremy Ovenden als Orfeo. Verheugend is het grote aantal Nederlandse topzangers, zoals de mezzo Tania Kross, die bewogen zingend met haar hele wezen het drama uitstraalt. De sopraan Judith van Wanroij kan zowel een serieuze rol aan, als een diepe intrige van een lichte toets voorzien. De mezzo Christianne Stotijn maakte indruk, onder meer als de indringend wenende verstoten echtgenote van keizer Nero. Grootste ster van deze Monteverdi-cyclus is de jonge Amerikaanse sopraan Danielle de Niese. Met zang en spel verleidt ze als Poppea niet alleen keizer Nero. Ook het publiek sleept ze als vanzelfsprekend mee in de betoverende wereld van de oude Monteverdi.

– Hans Visser, *Het Parool* (3 september 2007)

Deze Monteverdi's behoren tot de mooiste voorstellingen in het nog immer voortdurende Audi-tijdperk bij DNO. Grote vragen waren of de producties de tand des tijds hadden doorstaan én of de presentatie ervan pal achter elkaar iets extra's zou opleveren. In beide gevallen moet het antwoord 'ja' luiden. Tania Kross (*La Messagiera*) en Judith van Wanroij (*Euridice*) voldeden prachtig, maar het was een superieure Wilke te Brummelstroete die als Proserpina met de eer ging strijken. Muzikaal leider Stephen Stubbs liet zich een avond later in **Poppea** mooi op sleeptouw nemen door de bevlogene dirigent Christophe Rousset. Hier een begeleiding van grote klasse en de zangers kwamen hier stuk voor stuk uit de buitencategorie. De echte ster van deze avonden was Audi zelf: hij schiep tijdloze schoonheid met eeuwigheids-waarde.

– Peter van der Lint, *Trouw* (4 september 2007)

What Audi does, particularly with these very early works, is to achieve the near-impossible: he takes an audience back to a time before time, to a place that might be no-place, but which communicates to us through visual textures and stage architecture that never confuses, always makes sense.

– Sue Loder, *Opera Today* (5 september 2007)

Meer operageschiedenis bij De Nederlandse Opera. Naast drie opera's van Monteverdi brengt Pierre Audi ook nog drie van diens madrigalen. Dat zijn meer dan alleen maar liefdesliedjes; het zijn drie volwaardige scènes. Audi presenteert ze als ongelukkige vrouwenverhalen: sober, esthetisch, soms aangrijpend, in één eenvoudig decor – een lap rulle aarde met in het midden-

wat kleine rotsblokken. Toch is de laatste madrigaal nog droeviger. Bij het licht van twee schalen met vuur en wanhopig bezongen door de verteller (Emiliano Gonzalez Toro) leveren de twee ridders strijd. Hij verwondt haar uiteindelijk dodelijk en komt er dan pas achter dat hij zijn eigen geliefde heeft gedood. Droevig, heel droevig, maar ook erg mooi.

– Max Arian, *De Groene Amsterdammer* (28 september 2007)

As a supplement to the Netherlands Opera's Monteverdi marathon in the Muziektheater, the producer Pierre Audi compiled an interesting programme of shorter Monteverdi pieces, given in the intimate Westergasfabriek. This brief evening offered a feast of fine singing and visual poetry. Jean Kalman's marvellous lighting and the costumes of Chloe Obolensky and Patrick Kinmonth evoked a special magic. On September 15, Christianne Stotijn sang Arianna's famous lament with regal poise and exemplary taste. The two combatants were beautifully sung by Elizabeth Cragg and Maarten Koningsberger. **Il combattimento** had already been seen in 1991, but the other two stagings were new.

– Michael Davidson, *Opera* (december 2007)

L'incoronazione di Poppea

Aficionados of bel canto looked forward to this new production of **Lucia di Lammermoor**. The title character (sung alternately by Mariola Cantarero and Cinzia Forte) is so tormented and manipulated by her family that she loses her mind and murders her fiancé. While her spectacular coloratura requires considerable vocal acrobatics, it is always secondary to the expression. Lucia's madness is thus extraordinarily moving, particularly when the soprano is accompanied by the eerie sounds of the glass harmonica. Conductor Paolo Carignani, previously at DNO for **La bohème** and a specialist in Italian repertoire, led the Netherlands Chamber Orchestra. Director Monique Wagemakers is a DNO veteran, having staged **Madama Butterfly** (1983 production) and **Rigoletto**.

Lucia di Lammermoor

10 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Paolo Carignani
regie/**stage direction**
Monique Wagemakers
decor/**sets**
**Frank Philipp Schlöss-
mann**
kostuums/**costumes**
Rien Bekkers
licht/**lighting**
Reinier Tweebecke
dramaturgie/**dramaturgy**
Klaus Bertisch

Lord Enrico Asthon
Tassis Christoyannis
Miss Lucia
Mariola Cantarero 1 4 8
11 14 18 november/
November
Cinzia Forte 20 26 28
30 november/**November**
Sir Edgardo di Ravenswood
Ismael Jordi
Lord Arturo Buklaw
Gioacchino Lauro Li Vigni

Raimondo Bidebent
Alastair Miles
Alisa
Anna Steiger
Normanno
Roberto Covatta
glasharmonica
glass harmonica
Sascha Reckert 1 4 8
26 28 30 november/
November
Alexander Marguerre
11 14 18 20 november/
November

orkest/**orchestra**
Nederlands Kamerorkest
koor/**chorus**
**Koor van
De Nederlandse Opera**
instudering/**preparation**
Martin Wright

De belcantoliefhebbers keken er verlangend naar uit: een nieuwe productie van **Lucia di Lammermoor**. Het titelpersonage (Mariola Cantarero, respectievelijk Cinzia Forte) wordt door haar familie zo in het nauw gedreven dat ze haar verstand verliest en de haar opgedrongen bruidegom om het leven brengt. Haar spectaculaire coloraturen vereisen weliswaar vocale acrobatiek, maar deze is nooit een doel op zich en staat altijd in dienst van de expressie. Lucia's waanzin komt op deze manier zeer indringend over het voetlicht, vooral wanneer de sopraan wordt begeleid door de spookachtige klanken van een glasharmonica. Dirigent Paolo Carignani, eerder in Amsterdam te gast voor **La bohème**, is een specialist in het Italiaanse repertoire; hij leidde het Nederlandse Kamerorkest. Regisseur Monique Wagemakers maakte voor DNO al enceneringen van **Madama Butterfly** (de productie uit 1983) en **Rigoletto**.

De gekte van de furie in wit

Bovenal: wat een prachtige productie en ook helemaal niet te lang. Na drie uur paste slechts een zucht van spijt dat het voorbij was. De Spaanse sopraan Mariola Cantarero klonk aanvankelijk wat vlak maar haar acteerprestaties als Lucia waren bijzonder overtuigend. In de tweede en derde akte kwam haar stem beter tot zijn recht. Het duet met de glasharmonica was van een buitenaardse schoonheid. Na de pauze scoorde ze terecht het ene open doekje na het andere. Het koor was goed op dreef. Wat een rijkdom toch voor Amsterdam: onze opera heeft dan geen eigen orkest, maar wel een droomkoor. De montere, kaal-

geschoren dirigent Paolo Carignani dirigeerde heel precies. Een plezier om hem bezig te zien. Monique Wagemakers verdient een tien voor de regie en de ontwerpers van decors, kostuums en licht mogen delen in de lof. Prachtig is de kleurstelling: al die grijs- en zwarttinten, zelfs in de Schotse rokken. Soms was het net als een schilderij van Rembrandt: de zwarte menigte die terugdeinst voor het mes van de roodharige furie die als enige in het licht staat.

– Jurjen Vis, *Het Financieele Dagblad* (9 november 2007)

Die Sänger wirken frei wie selten, selbst der stellenweise sich wie gealtert einfärbende Sopran von Mariola Cantarero öffnet sich immer wieder zu kraftvoll tragenden, lang anhaltenden Fortesequenzen, die an keiner Stelle bröckeln. Noch mehr bei den Männern: Abgesehen von Roberto Covatta als Normanno, der ja von der Bühnenrolle her seine Grenzen hat, gab es nur stimmliche Highlights. Tassis Christoyannis als Lord Ashton stand mit seinem profunden, wie in Jahrhunderten gewachsenen Bass, stabil im Hintergrund, während sich Alastair Miles als Raimondo, Ismael Jordi als Edgardo und selbst Gioacchino Lauro Li Vigni als Arturo wahre Belcanto-Schlachten lieferten.

– Helmut Mauró, *Süddeutsche Zeitung* (3 november 2007)

Die Regisseurin Monique Wagemakers projiziert alles Erkenntnislicht auf die Titelfigur, und in Mariola Cantarero besitzt sie eine Sängerin, die mit enormer physischer Präsenz und expressivem Gesang bis hin zu scharfen Spitzentönen Wahnsinn in Vokalität verwandelt. Im Verein mit einer subtilen Lichtregie ergeben sich so immer wieder quasi-romantische Bildwirkungen, auch durch die historisierenden Kostüme: eleganter Schottenrockstil. Auf diese Weise gewinnt die Aufführung trotz ihrer gleichsam psychoanalytischen Dimension auch immer wieder einen rückwärtsgewandten traditionellen Zug, den auch das qualitativ besetzte Ensemble pflegt.

– Gerhard Rohde, *Opernwelt* (december 2007)

As the Nazis were consolidating their grip on Germany's political scene, Richard Strauss and his librettist Joseph Gregor retreated into the bucolic world of Greek mythology. Ingo Metzmacher, who conducted Strauss' **Elektra** in 2006, led the Netherlands Philharmonic Orchestra in **Daphne**. Like **Die Gezeichneten**, **Daphne** belongs to the category of repertoire that fascinates Metzmacher; he can safely be called a specialist in German-language opera from the first half of the twentieth century. Peter Konwitschny's unconventional staging evoked a wide range of reactions, particularly regarding the projection of Nazi images at the end of the opera, when the young Daphne (Juanita Lascarro), pursued by Apollo, is transformed into a tree.

Hein Mulders:

Director Peter Konwitschny's involvement with the preparation of a production he led in 1999 in Essen was very inspiring indeed. Konwitschny and Ingo Metzmacher caused a sensation in Hamburg with their approach to twentieth-century operas.

Daphne was their first collaboration in Amsterdam.

Daphne

9 voorstellingen/**performances** in Het Muziektheater

muzikale leiding
musical direction
Ingo Metzmacher
regie/**stage direction**
Peter Konwitschny
decor/**sets**
kostuums/**costumes**
Johannes Leiacker
licht/**lighting**
**Johannes Leiacker &
Bernd Hagemeyer**
dramaturgie/**dramaturgy**
Werner Hintze

Peneios
Frode Olsen
Gaea
Birgit Remmert
Daphne
Juanita Lascarro
Leukippos
Rainer Trost
Apollo
Scott MacAllister
Erster Schäfer
Peter Arink

Zweiter Schäfer
Pascal Pittie
Dritter Schäfer
Wojtek Okraska
Vierter Schäfer
Jan Polak
Erste Magd
Renate Arends
Zweite Magd
YoungHee Kim

orkest/**orchestra**
**Nederlands
Philharmonisch Orkest**
koor/**chorus**
**Koor van
De Nederlandse Opera**
instudering/**preparation**
Martin Wright

Terwijl de nazi's steeds meer greep op de politiek kregen, trokken Richard Strauss en zijn librettist Joseph Gregor zich juist terug in een bucolische wereld, ontleend aan de Griekse mythologie. Ingo Metzmacher, die in 2006 nog Strauss' **Elektra** dirigeerde, leidde het Nederlands Philharmonisch Orkest in diens **Daphne**. Evenals Schrekers **Die Gezeichneten** behoort **Daphne** tot het repertoire dat Metzmacher bijzonder fascineert en waarin hij gerust een specialist mag worden genoemd: Duitstalige opera uit de eerste helft van de twintigste eeuw. De onconventionele encenering van Metzmachers vertrouwde partner Peter Konwitschny riep zeer uiteenlopende reacties op, met name door het projecteren van nazibeelden aan het eind van de opera, wanneer het meisje Daphne (Juanita Lascarro), belaagd door Apollo, in een boom is getransformeerd.

Hein Mulders:

Het was zeer inspirerend dat regisseur Peter Konwitschny vanaf het begin betrokken was bij de instudering van een productie die hij in 1999 in Essen had gemaakt. Peter Konwitschny en Ingo Metzmacher maakten in Hamburg furore met hun benadering van twintigste-eeuwse opera's. In Amsterdam werkten zij voor het eerst samen aan **Daphne**.

Opera 'Daphne' binnenstebuiten gekeerd

Wie de herdersopera **Daphne** van Richard Strauss om wil smeden tot een liederlijke zwijnenstal met nazigeur, is óf van God los, óf geniaal. Laten we het op het tweede houden, bij regisseur Peter Konwitschny. Zelden zal het publiek in het Amsterdamse zich zo

intens hebben afgevraagd of het allemaal wel kan, de manier waarop een opera binnenstebuiten wordt gekeerd. Maar even zelden viel er zo'n emotionerend slottaferieel te zien. De Colombiaanse sopraan Juanita Lascarro doorstaat Daphnes malheur met glans. Stevig weerwerk krijgt ze van Rainer Trost. Wanneer het slottaferieel aanbreekt heeft dirigent Metzmacher inmiddels de meest orgiastische passages feilloos uit het Nederlands Philharmonisch Orkest gelicht. Onder zilverige Mondlichtmuziek wordt Daphne, de vrouw die tegen de stroom in liep, een boom tot in het diepst van haar gedachten.

– Guido van Oorscot, *de Volkskrant* (1 december 2007)

Konwitschny avoids overt reference to the Third Reich until the close, when Daphne's transfiguration is accompanied by archive footage of life under the Nazis as lived by thousands who also professed to be apolitical. We see Strauss's face last of all. That the scene has such extraordinary force derives, in part, from the fact that the images accompany one of the most shockingly beautiful passages in Strauss's output. Conductor Ingo Metzmacher, always at his best when working with Konwitschny, is alive to both the score's lyrical rapture and the omnipresent violence just below its surface. This is challenging music theatre of the highest order. Many in the audience were moved to tears, and the standing ovation that followed the final chords is testament to its impact.

– Tim Ashley, *The Guardian* (14 december 2007)

Si la mise en scène peut choquer, ou paraître hybride, elle a le mérite de donner une consistance scénique à l'oeuvre, et loin de submerger la superbe partition, elle met celle-ci en valeur, d'autant plus qu'elle est magistralement défendue par le Nederlands Philharmonisch Orkest que dirige Ingo Metzmacher.

– Jean Lucas, *Luxemburger Wort* (15 december 2007)

Productions and attendance

Statistical Overview

	Policy Plan	2007	2006
Number of Performances			
In Het Muziektheater	92	92	91
Elsewhere in the Netherlands	13	13	6
Abroad	4	4 ¹	4
Total	109	109	101
Attendance			
In Het Muziektheater		140.790	142.513
Elsewhere		7.074	4.036
Total		147.864	146.549
Number of productions			
In Het Muziektheater	10	10	10
Elsewhere in the Netherlands	2	2	1
Abroad	1	1	1
Total	13	13	12
Capacity percentage			
In Het Muziektheater		96%	96%
Elsewhere		92%	74%

1 **Wagner Dream** was performed abroad four times: twice in Luxembourg and twice in Paris.

Producties en bezoekers

Prestatieoverzicht

	beleidsplan	2007	2006
Aantal Voorstellingen			
In Het Muziektheater	92	92	91
Elders in Nederland	13	13	6
Buitenland	4	4 ¹	4
Totaal	109	109	101
Aantal bezoekers			
In Het Muziektheater		140.790	142.513
Elders		7.074	4.036
Totaal		147.864	146.549
Aantal producties			
In Het Muziektheater	10	10	10
Elders in Nederland	2	2	1
Buitenland	1	1	1
Totaal	13	13	12
Bezettingspercentage			
In Het Muziektheater		96%	96%
Elders		92%	74%

1 **Wagner Dream** is vier keer in het buitenland uitgevoerd: tweemaal in Luxemburg en tweemaal in Parijs.

Financial report and accounts

De Nederlandse Opera generated 28% of its own income in 2007, most of which was derived from ticket sales and audience-related receipts, such as the sale of programme books. DNO has enjoyed a high and stable audience capacity for many years, as well as relatively high ticket sales. The revenues from international activities are steadily rising. DNO scores high on the list of many opera houses as a potential partner, thanks to the artistic quality of the productions and the expertise of Het Muziektheater in the realization of new productions.

In the reporting year 2007, total costs were 6% lower than budgeted, as a result of vigilant budget management and efficiency, while maintaining artistic quality. DNO's commitment to continuity and innovation means investing every year in the development of technical processes and personnel. As circumstances require DNO to contract the artists far in advance, there is a reserve for future productions. The positive end results for the 2007 calendar year is beneficial for the OC&W reserve fund and the designated reserve for the renovation of the Decorcentrum. The resources from the reserve fund are earmarked for future subsidizable activities. The premises of the Decorcentrum in Amsterdam Zuidoost is the property of DNO and is in need of comprehensive renovation. Based on a study carried out by the consultants ToornendPartners, the management recently decided to renovate the building in phases. The schedule of requirements is presently being drawn up.

DNO's ambitions for the coming years are both organizationally and financially challenging. Although the number of productions and performances per season will on average remain stable, the magnitude and technical demands of each production can vary. Expenditures fluctuate significantly as a result of repertoire, and the accumulated financial reserves safeguard the continuity of the company.

The annual report and accounts have been verified by PricewaterhouseCoopers Accountant N.V.

De Nederlandse Opera heeft in 2007 28% eigen inkomsten gerealiseerd. Het merendeel hiervan vormen de publieksinkomsten en hieraan gerelateerde inkomsten, bijvoorbeeld uit de verkoop van programmaboeken. DNO heeft al jaren een hoge, stabiele zaalbezetting en relatief hoge publieksinkomsten. De opbrengsten uit internationale activiteiten nemen gestaag toe. DNO staat bij menig operahuis hoog aangeschreven als mogelijke partner vanwege de artistieke kwaliteit van producties en de in Het Muziektheater aanwezige expertise voor het maken van nieuwe producties.

De totale uitgaven waren in het verslagjaar 6% lager dan begroot als gevolg van zorgvuldige budgetbewaking en efficiency met handhaving van de artistieke kwaliteit. Met het oog op continuïteit en innovatie wordt ook jaarlijks geïnvesteerd in de ontwikkeling van technische middelen en medewerkers. DNO is genoodzaakt de verplichtingen met de artiesten lang vooraf vast te leggen. Daarom is er een reserve gevormd voor toekomstige producties. Het positieve resultaat van het verslagjaar komt ten goede aan het bestemmingsfonds OCenW en de bestemmingsreserve renovatie Decorcentrum. De middelen uit het bestemmingsfonds zijn bestemd voor toekomstige subsidiabele activiteiten. Het gebouw van het Decorcentrum in Amsterdam Zuidoost is eigendom van DNO en is aan een grondige renovatie toe. Op basis van onderzoek, verricht door het adviesbureau ToornendPartners, heeft de directie onlangs het besluit genomen het gebouw gefaseerd te verbouwen. Het programma van eisen is in voorbereiding.

De ambities van DNO voor de komende jaren zijn uitdagend, zowel organisatorisch als financieel. Hoewel de hoeveelheid producties en voorstellingen gemiddeld gelijk blijft per seizoen, kunnen de omvang en technische vereisten van producties sterk variëren. De uitgaven fluctueren sterk als gevolg van repertoirekeuze, en de opgebouwde reserve staat borg voor continuïteit van het bedrijf.

De jaarrekening is gecontroleerd door PricewaterhouseCoopers Accountant N.V. en is voorzien van de goedkeurende accountantsverklaring.

Functionele exploitatierekening

In duizenden euro's

	begroting 2007	rekening 2007	rekening 2006
Baten			
1 Directe opbrengsten:			
Publieksinkomsten	7.986	8.445	8.652
Overige inkomsten	734	737	364
2 Indirecte opbrengsten	100	170	100
Totale Opbrengsten	8.820	9.352	9.116
3 Subsidie OCenW Cultuurnota	23.292	23.486	22.891
Totale baten	32.112	32.838	32.007
	begroting 2007	rekening 2007	rekening 2006
Lasten			
4 Beheerlasten personeel	1.531	1.573	1.773
5 Beheerlasten materieel	1.499	1.714	1.557
Totale Beheerlasten	3.030	3.287	3.330
6 Activiteitenlasten personeel	25.655	23.961	22.858
7 Activiteitenlasten materieel	4.415	3.933	3.167
Totale Activiteitenlasten	30.070	27.894	26.025
Totale lasten	33.100	31.181	29.355
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-988	1.657	2.652
8 Saldo rentebaten/- lasten	175	532	348
Exploitatieresultaat	-813	2.189	3.000

Balans per 31 december 2007 (na resultaatbestemming)

In duizenden euro's

	31 december 2007	31 december 2006
Activa		
Materiële vaste activa:		
Gebouw	665	748
Inventaris	145	174
Vaste activa	810	922
Vorraden	915	827
Vorderingen	1.240	1.760
Liquide middelen	14.965	12.168
Vlottende activa	17.120	14.755
Totale activa	17.930	15.677
	31 december 2007	31 december 2006
Passiva		
Algemene reserve	1.011	1.011
Risicoreserve	2.000	2.000
Overige bestemmingsreserves	4.931	4.300
Bestemmingsfonds OCenW	3.552	1.995
Eigen vermogen	11.494	9.306
Voorzieningen	286	525
Kortlopende schulden	6.150	5.846
Totale passiva	17.930	15.677

Functional income and expenditure account

In thousands of Euros

	budget 2007	account 2007	account 2006
Income			
1 Direct revenue:			
Ticket sales	7,986	8,445	8,652
Other income	734	737	364
2 Indirect revenue	100	170	100
Total revenue	8,820	9,352	9,116
3 Subsidy Culture budget OC&W	23,292	23,486	22,891
Total income	32,112	32,838	32,007
	budget 2007	account 2007	account 2006
Expenditures			
4 General costs: personnel costs	1,531	1,573	1,773
5 General costs: non-staff expenditure	1,499	1,714	1,557
Total general costs	3,030	3,287	3,330
6 Activity costs: personnel	25,655	23,961	22,858
7 Activity costs: non-staff expenditure	4,415	3,933	3,167
Total activity costs	30,070	27,894	26,025
Total expenditures	33,100	31,181	29,355
Balance from normal operations	-988	1,657	2,652
8 Balance of interest income/ -expenditures	175	532	348
Result	-813	2,189	3,000

Balance as of 31 December 2007 (after appropriation of profits)

In thousands of Euros

	31 December 2007	31 December 2006
Assets		
Tangible fixed assets:		
Premises	665	748
Equipment	145	174
Fixed assets	810	922
Stocks	915	827
Accounts receivable	1,240	1,760
Liquid assets	14,965	12,168
Floating assets	17,120	14,755
Total assets	17,930	15,677
	31 December 2007	31 December 2006
Liabilities		
General reserve	1,011	1,011
Contingency reserve	2,000	2,000
Additional special purpose reserve	4,931	4,300
Special purpose fund OC&W	3,552	1,995
Equity	11,494	9,306
Provisions	286	525
Short-term debts	6,150	5,846
Total liabilities	17,930	15,677

Tableau de la troupe (op 1 april/as of 1 April 2008)

Stichting De Nederlandse Opera/De Nederlandse Opera Foundation

Raad van Toezicht

Board of Trustees

Antony Burgmans
voorzitter/*chairman*

Victor Halberstadt
Joop Janssen
Joanne Kellermann
Ing Yoe Tan

Directie

Management

Pierre Audi
artistiek directeur
artistic director

Truze M. Lodder
zakelijk directeur
managing director

Artistieke Zaken

Artistic affairs

Hein Mulders
hoofd/*head*

Planning

Planning

Hans Kragten
hoofd/*head*

Dramaturgie

Dramaturgy

Klaus Bertisch

Muziekbibliotheek

Music library

Ed Versteeg
hoofd/*head*

Communicatie

Communications

Marc N. Chahin
hoofd/*head*

Koor

Chorus

Martin Wright
artistiek leider/*artistic leader*
Jannie Fransman
zakelijk leider/*chorus manager*

Stichting Het Muziektheater/Het Muziektheater Foundation

Raad van Toezicht

Board of Governors

Antony Burgmans
voorzitter/*chairman*

Joop Janssen
Wim Kok
Joost Kuiper

Directie Het Muziektheater

Management Het Muziektheater

Truze M. Lodder
voorzitter/*chairman*

Pierre Audi
Ted Brandsen
Stijn Schoonderwoerd

Adjunct-directie

Adjunct directors

Pieter Hofman
directeur Gastprogrammering
director of Guest Programming

Frans Huneke
technisch directeur
technical director

Productie- en Voorstellingsleiding

Production and Stage management

Dein Schmidt
hoofd/*head*

Controlling

Controlling

Fred Spaans

Centrale Afdeling Financiën

Central Financial Department

vacature/*vacancy*
hoofd/*head*

Personeel en Organisatie

Human Resources

Huib Meijer
hoofd/*head*

Ondernemingsraad

Employees' council

Cor Lamers
voorzitter/*chairman*

Technische Organisatie/**Technical Organization** Muziektheater

Frans Huneker
directeur/director

Decorcentrum
Set workshop

Rolf Hauser
hoofd/head

Albert Verschoor
artistiek supervisor/artistic supervisor

Onderhoud Theatertechniek
Technical maintenance

Dirk Bakker
hoofd/head

Toneeldienst
Stage services

Huub Huikeshoven
hoofd/head

Fred Hendriks
adjunct-hoofd/deputy head

Belichtingsdienst
Lighting department

Hugo van Uum
hoofd/head

Bert Dalhuysen
adjunct-hoofd/deputy head

AVC-dienst
Audio, video communications department

Hans-Willem de Haan
hoofd/head

Rekwisietendienst
Props department

Fernando Ferreira
Erik de Haan
hoofden/heads

Kostuums/Kap & Grime **Costumes/Wigs & Make-up**

Robby Duiveman
directeur/director

Kostuumafdeling Opera
Costume department Opera

Hildegard Jöris
coördinator kostuumproductie
supervisor costume production

Kap- en grimeafdeling
Wig and make-up department

Luc Verschueren
hoofd/head

Theaterorganisatie/**Theater Organization** Muziektheater

Marion Cornelissen
directeur/director

Automatisering
IT department

Liz Bostock
hoofd/head

Educatieve dienst
Education department

Margriet Prinssen
hoofd/head

Publieksbegeleiding en Horeca
Front of house and Catering

Bas Schotsman
hoofd/head

Verkoop
Sales

Mattijn Hallers
hoofd/head

Facilitaire dienst en Gebouwbeheer
Engineering & Housekeeping

Marcel van Houten
hoofd gebouwbeheer/
head housekeeping

Receptie
Reception

Harry Rooker
hoofd/head

Colofon/Colophon

Uitgave/A publication of

De Nederlandse Opera

Artistiek directeur

Artistic director

Pierre Audi

Zakelijk directeur

Managing director

Truze M. Lodder

Eindredactie/Editor

Michiel Jongejan

Hoofdreductie/Editors-in-chief

Marc N. Chahin

Tanja Mlaker

Tekstredactie/Text editor

Frits Vliegenthart

Redactionele bijdragen/Contributors

Klaus Bertisch

Ellen Hanou

Hans Hijmering

Tanja Mlaker

Joke Nieuwenhuis

Frits Vliegenthart

Engelse vertalingen/English translations

Jonathan Reeder

Grafisch ontwerp en opmaak/Graphic design and layout

Lex Reitsma, mmv Bas van Vuurde

Fotografie en beeld/Photography and illustrations

Clärchen & Matthias Baus: back cover, p. 33, 58, 60;

Hans van den Bogaard: p. 46, 48, 49;

Marco Borggreve: front cover, p. 37, 62, 64, 66, 67, 78, 80;

Lex Reitsma: p. 16, 19, 23, 24, 27, 30;

Monika Rittershaus: p. 15, 82, 84;

A. T. Schaefer: p. 54, 56, 57;

Bernd Uhlig: p. 35, 37, 40, 42, 45;

Ruth Walz: p. 50, 52, 53;

Ruth Walz & Hans Hijmering: p. 13, 69, 70, 71, 72, 74, 76, 77

Druk/Printing

Hollandia Printing, Heerhugowaard

Binden/Binding

Binderij Mosmans, Katwijk

Oplage/Circulation

1500 exemplaren/Copies